

DIRVA

Nr. 118

Spalis-October 14, 1960

Cleveland, Ohio

SOVIETAI NEPERNEŠA TIESOS

Jungtinių Tautų posėdis nutrauktas, komunistams triukšmaujant dėl pavergtųjų tautų klausimo.

Spalio 12 -- dieną, kurią, kaip visuotinai tikima, Kolumbas atradęs Naująjį Pasaulį -- Jungtinių Tautų plenumo sesijoje išryškėjo du dalykai:

* sovietų pavergtųjų tautų klausimo paminėjimas yra pats skaudžiausias smūgis komunistams;

* sovietinis blokas, nepajėgęs nušalinti JT gen. sek. Hamarskjoldo ir prarasti kitų komunistinių rezoliucijų, pradeda Jungtinių Tautų griovimo programą, naudodamas tuos pačius metodus, kurie komunistų buvo naudojami įvairių kraštų parlamentų darbui trukdyti.

Tą dieną -- pirmą kartą Jungtinių Tautų istorijoje -- posėdis turėjo būti nutrauktas "dėl kilusių incidentų". Netvarkos "spektaklių" posėdyje kėlė Chruščiovas su savo pakalikais.

Triukšmas dėl komunistinės vergijos paminėjimo

Lemiamoji scena prasidėjo, kai JAV delegatas Francis O. Wilcox paminėjo, jog "Rytų Eu-

ropos klausimas taip pat turėtų būti trauktas į sovietų pasiūlytą rezoliuciją, reikalaujančią suteikti nepriklausomybės kolonijiniams kraštams ir žmonėms".

Po tų žodžių, balso "dėl tvarkos" paprašęs Rumunijos delegatas Mezincescu, kuris komunistiniuose sluoksniuose laikomas karščiausiu Kremliaus smogiku, iš kalbėtojo tribūnos paskelbė, jog Jungtinės Tautos nesantios JAV senatas, kur galinčios būti priimtinės rezoliucijos išlaisvinti pavergtąsias tautas, ir pradėjo pulti sesijos pirmininką airių Bolandą už tai, kad jis ne nutildęs JAV delegato Wilcoxo.

Esą, Bolandas buvęs išrinktas pirmininku tik šešių balsų persvaia, kuri jam neduodanti teisės taip elgtis. Chruščiovas po tų žodžių iškėlė nuo kojos numautą batą, laukdamas progos "pareikšti savo jausmus", kaip jis buvo daręs prieš pusvalandį, Filipinų delegato Lorenzo Sumulong kalbos metu.

"Aš tik galiu pabeigti, kad arių tauta turėtų tiek pat laisvės ir nepriklausomybės, kiek jos turi žmonės Rumunijoje ir kituose komunistų kraštuose," pareiškė Mezincescu. Jam pradėjus tolesnius puolimus prieš Bolandą, pastarasis ištraukė laidus, jungiančius kalbėtojo tribūną su vertėjų kabinomis ir paskelbė posėdį "dėl incidento" nutrauktą. Jis buvo taip įsikarščijęs, kad numušė "valdžios ženklą" -- medinio plakuko galvą. Nekomunistinių valstybių atstovai po to atsistoję ir karštai plojo, o komunistai kvatojosi ir šūkavo.

Būtų priėmę sovietų rezoliuciją

Ironišku sutapimu, posėdis buvo nutrauktas prieš pat balsavimą, kuriuo kaip tikima būtų buvusi priimta sovietų rezoliucija, reikalaujanti svarstyti kolonijai laisvės ir nepriklausomybės klausimą. Procedūrinis ginčas sesijoje vyko dėlto, kad sovietai propagandiniams sumetimais siekė debatų Jungt. Tautų plenumo, o Vakarai siūlė juos kaip jautresnius, perkelti į politinį komitetą, kuriame taip pat dalyvauja visų JT narių atstovai.

Posėdis buvo pradėtas palyginti nuosakia Chruščiovo kalba, kurioje jis pareiškė, kad atėjęs vėliausias laikas "pilnam ir galutiniam žmonių išvadavimui iš kolonijinės priespaudos". Jis išspėjo, kad, jei kolonializmas nebūsiš eliminuotas, galį kilti kariai, kurie išsiplėsia į visą pa-

saulę. Jis kaltino, kad Vakarų kalbos apie techninę pagalbą ūkiškai atsilikusiems kraštams esančios "tik kitas vardas vergijai".

Kalboje jis kaltino JAV dėl indėnų "eksterminacijos" ir iš naujo kėlė negrų segregacijos klausimą. Jis pareiškė, kad, jei Jungtinės Tautos nepriimsiančios jo rezoliucijos, tai "kolonijinių kraštų žmonėms neliks kitos alternatyvos, kaip tik griebtis ginklų". Ir Sovietija jiems padėsianti.

Chruščiovas grūmoja ir kolioja

Atmosfera posėdžių salėje pradėjo karštėti, kai tolimesniuose debatuose įvairių kraštų atstovai pradėjo minėti, kad Chruščiovas iškreipęs faktus apie kolonijinę situaciją.

Chruščiovo įniršimas aukščiausiu pakilo, kai Filipinų delegatas Lorenzo Sumulong pareiškė, kad Rytų Europos tautos yra "atimtos politinės ir civilinės teisės", ir tos tautos yra "Sovietų Sąjungos prarytos". Chruščiovas daugelį kumščiais stalą pikčia, negu bet kada anksčiau, o vėliau nusimovė batą ir atsistojęs grūmojo Filipinų delegatui, apšaukdamas jį "chalujumi", kas turi reikšti "vergišką kreatorą, kuri yra laiminga pavergime". Kitu atveju jis pribėgęs prie kalbėtojo tribūnos, beveik nustūmė kalbėtoją šalin ir kvietė Sumulongą atvykti Sovietijon pasižiūrėti, koki laisviten yra žmonėms.

"JAV turės ką pasakyti"

Dėl posėdžio nutraukimo nebaigtoje kalboje JAV delegatas Francis O. Wilcox buvo numatęs dar pareikšti:

"Kiekvienas šioje salėje puikiai žino faktą, kad Rytų Europoje yra eilė valstybių, kurios neturi pilnos nepriklausomybės ir paskutiniaisiais metais žmonės ten neturėjo progos pareikšti savo valią. Vyriausybės ten yra belaisvių vyriausybės, pastatytos sovietinės jėgos. Tai yra kolonializmas... Jūs galite būti tikri, kad mes turėsime daug ką pasakyti apie tos rūšies kolonializmą, kai ateis laikas svarstyti šią problemą."

Oficialieji JAV sluoksniai nepareiškė aiškos nuomonės dėl sovietų siūlomų rezoliucijos. Paskutinėmis žiniomis, JAV nėra linkusi priešintis dėl debatų kolonializmo tema JT plenumo, tačiau sieks, kad rezoliucija bū-

Mūsų bičiuliai neužmiršta Dirvos... Dailininkas Vytautas Ignas, Dirvos 45 metų sukakties proga, padovanojo paveikslą "Atsisveikinimas". Nuotraukoje: Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas ir dailininkas Vytautas Ignas paveikslą kabina didžiajame redakcijos kambary, kur besilankantieji svečiai galės juo gėrėtis.

Dirvos nuotrauka

PADĖKA JAV DELEGATUI

Clevelando ALTo valdyba, dėkodama JAV delegatui Francis O. Wilcox už pavergtųjų tautų klausimo kėlimą Jungtinėse Tautose, spalio 13 pasiuntė pirm. Juliaus Smetonos ir sek. Nijolės Kersnauskaitės pasirašytą telegramą:

Jo Ekscelencijai
Francis O. Wilcox
JAV atstovui Jungt.

Tautose.

Prašome priimti mūsų nuoširdžią padėką už pasiūlymą įtraukti į Jungtinių Tautų darbotvarkę sovietų kolonizuotų Europos valstybių nepriklausomybės klausimą.

Žmonijos istorijai nėra žinoma žiauresnė kolonializmo forma, negu modernusis sovietų kolonializmas.

Dirva pakartotinai ragina visas lietuvių organizacijas siųsti padėkas ir prašymų telegramas visiems delegatams, kurie tik iškelia Jungtinių Tautų forumo pavergtųjų tautų klausimą.

SUTEIKĖ GLOBĄ PABĖGUSIAM ESTUI

JAV suteikė politinę globą estui Viktorui Jaanimets, kuriam pasisekė pabėgti iš Chruščiovo į New Yorką atgabenusio laivo Baltika. Pabėgėlis turės "garbės žodžio statusą", kol kongresas padarys atitinkamą nutarimą, padarys atitinkamą nutarimą, liečiantį pilietybės gavimo klausimą. Jis esąs federalinių įstaigų apsaugoje, bet specialių sąrgų jam nepaskirta, ir jis turįs teisę laisvai keliauti po Ameriką.

Jaanimets pabėgo per vieną krautuvę New Yorko centre, kur atvyko su keturiomis kitais jūreiviais iš Baltikos laivo, kai pirmą kartą per tris savaites jie buvo išleisti į miestą, prieš tai laivo karininkams įsakius sekti vienas kitą. Krautuvėje jis nutolo nuo grupės, pasakydamas kitiems, jog norįs prie kito prekybos nusipirkti briliantino, ir

tų papildyta debatais apie kolonializmą Rytų Europoje. Tada, Wilcoxo žodžiais, bus "atėjęs laikas daug ką pasakyti".

po to išsprukdamas pro kitas duris.

Tada jis bandęs gauti taksį, bet nesusikalbėjęs, ir ėjęs, kur akys rodo, kol pagaliau viename bare susidraugavęs su amerikiečiu, kuris "kažkaip mane suprato". Tada autobusą buvęs nuvežtas į estų šalpos komitetą, iš kur buvo užmegstas ryšys su imigracijos įstaigomis.

Vėliau amerikinės įstaigos leido dviem sovietų diplomatams pasikalbėti su juo, tačiau sovietų bandymai įj perkalbėti grįžti nuėjo niekais.

Laikraštininkams Jaanimets pareiškė, kad jis planavęs bėgti jau keletą metų, iš Estijos, jei galėtų, bėgtų beveik visi žmonės. Dėl sovietinio režimo griežtumo sąlygos sukilti krašte esančios labai sunkios. Chruščiovas jį pavadino fanatiku, tironu, antruoju Hitleriu. Pabėgėlis sakė, kad per tą trumpą laiką, kurį jis pabuvo New Yorke, jau užtenkamai pamatęs, jog sovietų piktos kalbos apie Ameriką esančios tik propaganda ir melai.

Jaanimets tikisi gauti mašinisto darbą. Sovietų laivynas jį išstarnavo 11 metų, ir sovietai jam leidę laivyną tik dėlto, kad jis buvęs 9 metų, kai rusai okupavo jo kraštą, ir todėl buvęs galvojama, jog jis nebeatsimenąs krašto nepriklausomybės laikotarpio.

ATENTATAS GALIS BŪTI LEMTINGAS

Japonijos socialistų lyderio Inejiro Asanuma nužudymas galįs atnešti toli siekiančių permainų Japonijos politinėje struktūroje, ir galutiname rezultate galinti išskirti grėsmę JAV-Japonijos savitarpinės pagalbos paktui.

Asanuma, minėto paktio priešininkas ir glaudesnių ryšių su komunistiniu pasauliu šalininkas, buvo 18 metų jaunolio nudurtas, besakant kalbą plataus masto politiniame mitinge. Atentatininkas studentas priklausė ultranacionalistinei grupei, kuri save vadina didžiosios Japonijos patriotine partija. Atentatas buvo įvykdytas jungtiniame trijų didžiųjų partijų -- socialistų, liberalų demokratų ir demokratų socialistų -- mitinge.

Stebėtojai būkštauja, kad atentatas galįs atsiliepti į artėjančius rinkimus, juos nulendamas socialistų naudai, o socialistų paktą priešų laimėjimas galėtų turėti mižinišką pasėkų JAV-Japonijos santykiams.

MATSU ir QUEMOY salos pasidavė vis karštesnio ginčo objektu abiejų kandidatų rinkiminėje kampanijoje: jos jau kasdien paleičiamos jų kalbose. Viceprez. Nixono pozicija suformuluota pažūron, kad joks laisvojo pasaulio teritorijos colis neturi būti užleistas komunistams, nes tai reikštų atsisraukimą, pasidavimą ir karą. Kennedy sako, kad jis nenorįs lieti nė lašo amerikiečių kraujo už dvi salas, kurios kai kurių karinių autoritetų esančios laikomos "neapgina- momis".

* KONGO karinis režimas grasino griebtis sankcijų prieš Jungtines Tautas, jeigu jų atstovai ir toliau neeis areštuoti nušalintąjį premjerą Lumumbą.

KĄ CHRUSČIOVAS LAIMĖJO NEW YORKE?

25 dienas nusitęsusi Chruščiovo viešnagė New Yorke pasibaigė. Kaip jo laimėjimus susumuos Pravda ir Izvestija, tuo tarpu dar neaišku, tačiau iš jo "spektaklių" paaiškėjo, kad jis į čia buvo atvykęs su plačiais užsimojimais. Jis norėjo sugriauti Hamarskjoldo politiką Konge. Jis norėjo JT generalinį sekretorių pakeisti trijų asmenų direktoriatu, kiekvienam jo nariui turinti veto teisę. Jis norėjo JT plenumo sesijos pirmininku išrinkti Čekoslovakijos atstovą. Jis norėjo komunistinę Kiniją įsilyti į JT narius. Jis norėjo Vengrijos ir Tibeto klausimus išjungti iš sesijos darbotvarkės. Jis norėjo, kad nusiginklavimo klausimas

būtų atiduotas plenumo sesijai, o ne politiniam komitetui.

Rezultatai?

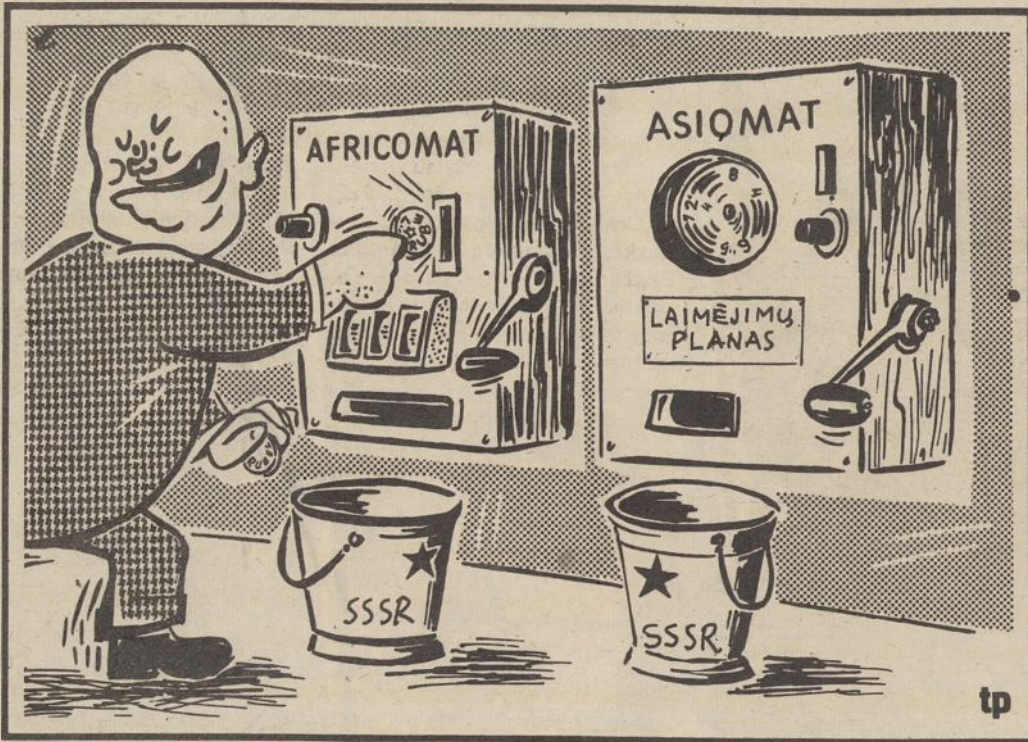
Chruščiovo pastangos suirauti Hamarskjoldo politiką Konge buvo atmetos 70 balsų prieš 0, 11 susilaikant. Sekretariato reorganizavimo klausimas rado tiek mažą pritarėjų, kad Sovietija net neįteikė formalios rezoliucijos teksto. Plenumo sesijos pirmininku buvo išrinktas Vakarų kandidatas 46 balsais prieš 25, 9 balsuojan už trečią kandidatą.

Chruščiovo pastangos sulaukyti Vengrijos klausimą atmetos 49 prieš 13, 31 susilaikant. Tibeto -- 54 prieš 13, 35 susilaikant. Nusiginklavimo klausimas 54 balsais prieš 13 ir 31 susilaikant perduotas į politinį komitetą. Kinijos priėmimo klausimas atmetas vieneriems metams 42 prieš 34 balsus, 22 valstybės susilaikant.

Daugiausiai vilčių praeiti turi Chruščiovo pasiūlymas kolonijų nepriklausomybių klausimą svarstyti plenumo sesijoje, bet šį pasiūlymą remia ir JAV.

KAIRĖJE: Chicagietės lietuvaitės, dalyvavusios priėmimo tautybių atstovams, kurį suruošė La Salle viešbutyje respublikonų kandidatas į JAV senatą S.S. Witwer. Nuotraukoje iš kairės: D. Bartkuvienė, S. Witwer, A. Kėžlienė ir D. Miežlienė.

RUSIJA LOPO TECHNINĖS CIVILIZACIJOS SKYLES

Žvilgsnis už sovietinės pramonės kulisy. - Šveicarų laikraštiniško kelionės įspūdžiai.

Daugeliui dešimčių tūkstančių vakariečių, kurie šią vasarą ap-lankė Rusiją, tas kraštas pasi-rodė dar mįslingėsnis, negu laik-raščiu pranešimuose skelbiama. Visi jie, vos tik išėję iš liuksusi-nių viešbučių, pamatė blogai ap-sirengusius žmones, skurdžias krautuves su menkomis prekė-mis, skystą judėjimą tarp nepa-kankamai prižiūrimų namų eilių; jie išgirdo apie fantastišką butų stoką didmiesčiuose, palygino aukštas kasdienio vartojimo pre-kių kainas su vidutiniškais uždar-biais, sužinojo apie nuolatine vai-sių ir daržovių stoką krautuvėse ir paprastuose restoranuose. Kaip tuos dalykus suderinti su neginčijamais techniniais ir ūki-niais krašto laimėjimais?

Tikrovė yra ta, kad Sovietija šiandien sudaro milžinišką "jig-saw" (įvairiausiomis formomis apipiaustyto paveikslas) galvo-siškį, kurio vienos dalys teikia puikų vaizdą, o kitose pastebi-mos milžiniškos skylės. Būtų pa-vojingas apsigavimas rusų lai-mėjimus, kaip mėnulio raketos ir žemės satelitus, laikyti vien tik propagandiniiais efektais, už jų neįžiūrint solidžių ūkinių ir tech-ninių pasiekimų.

Ypač karštai ir uoliai jaunoji fizikų ir matematikų karta pasi-švenčia naujosios kiberneti-kos, astronautikos ir automati-zacijos sritims -- jauni žmonės, kurie pilnai identifikuojausi su so-vietine sistema, nes ji teikia jiems šansą, kurios neturėjo jų tėvai ir seneliai. Žinoma, eili-nis vidutinio ir vyresnio amžiaus rusas savo pažiūra į darbą dau-giau yra panašus į klasinę Oblo-movo figūrą, negu į rinktinį robo-tą Stachanovą, kurio pavyzdys jam buvo peršamas ištisą ketvir-tį šimtmečio; tačiau jaunoji "in-teligenija" jau pati veržiasi priekin ir yra begalo išdidi per pastaruosius metus pasiektais laimėjimais.

SEPTYNMEČIO TIKSLAS

Kur jie jau prasiveržė -- re-zultatai aiškiai matomi; ir mes neturime savęs apgaudinėti, jog likusios spragos dar ilgą laiką liks neužpildytos, 1959 metais pradėtasis septynmečio planas kaip tik ir turi tikslą spragas užkamšyti, ir net trumpas žvilgs-nis į keletą dalykų mums rodo milžinišką to plano apimtį.

Plienas yra viso pramonės vystymo žaliava. Jau dabar yra pagrindo tikėti, kad 1960 metams užsibrėžtieji produkcijos skai-čiai -- 65 milijonai tonų, t.y. tiek, kiek gamina Britanija, Vak. Vo-kietija ir Italija -- bus pasiekti. 1965 metais jie turį siekti 97 mil-tonų, maždaug tiek, kiek dabar gamina JAV. Didžioji to plieno dalis turinti būti pagaminta nau-josiose Azijos pramoninėse sri-tyse. Rūdos nestinga -- geologi-niai tyrimai rodo, kad Sovietija galinti turėti 85 milijardus tonų, t.y. 40% viso pasaulio rezervų.

Esminis plieno produkcijos ga-mybos, kaip ir visos pramoninės produkcijos pakėlimas nebūtų bu-vęs įmanomas be plačios automa-tizacijos, ir kaip tik šioje sri-tyje rusai per pastaruosius kele-rius metus yra padarę stebėtiną pažangą. Vakarų specialistai, kurie grįžo iš birželio mėnesį Maskvoje įvykusio automatiza-

cijos kongreso, kalbėjo apie "tie-siog apstulbinančią" sovietinės technikos būklę šioje srityje. Vienas britų specialistas parei-škė, kad rusai sugebėję peršokti visą eilę tarpinių laiptų, kurie Vakarų technikus buvo taip ilgai sugaišinę. Konferencijoje dalyva-vę vakariečiai sutinka, kad so-vietų automatizacijos ir teleme-chanikos institutas pasiekęs pa-našių Vakarų įrengimų standar-tą, išskyrus gal tik vieną "Massa-chusetts Institute of Technology".

AUTOMATIZACIJA VISUR

Visur, kur tik automatinis techninio proceso vairavimas yra įmanomas, jis įvedamas arba bent bandomas. Dnieproges-elektros jėgainę prieš 20 metų ap-tarnavo 290 žmonių, dabar ten dirba po šešis pamainoje. Kuz-necko anglių tyrinėjimo institu-tas įsivedęs automatinį pakro-vimo procesą, kuris esąs vienini-telis visame pasaulyje: visas krovimas vairuojamas iš centrinės perjungimų lentos, ir per va-landą esą galima pakrauti iki 3000 tonų. Statybos pramonėje esan-čios įvestos automatinės cemen-to svarstyklės betonavimo dar-

bams, kurios reguliuojamos fo-toelektrinėmis celėmis.

Plieno valcų gamyboje auto-matizacija šiandien jau esanti daugiau taisyklė, negu išimtis. Naftos traukimo įrengimai neat-silieka nuo Vakarų. Elektroniniai skaičiavimo aparatai -- į-skaitant keletą tipų vertimo ma-šinų -- pasiekė tą patį lygį, kaip ir Vakaruose. Maskvos kongre-so dalyviams buvę pademons-truoti naujoviški, ne elektroniš-ku, bet pneumatinio būdu veiklą "elektroniniai smegenys", ir tas aparatas, nors veikias lėčiau, tu-ris būti tikslesnis.

Viena iš naujų žingsnių rusų pramonėje yra originalus meto-das pašalinti laiko praradimą, kuris atsiranda tarp atskirų pro-dukcijos proceso momentų. Inži-nieriai yra sugalvoję priešingo-mis kryptimis besisukančių sta-lų sistemą, kuri esanti greitesnė už bėgančios juostos sistemą, nes visas pusiaufabrikačio "kelio-nės" laikas esąs prie stalų sto-vinčių darbininkų išnaudojamas tolimesniam darbo procesui.

Silpnieji sovietinės produkci-jos punktai yra cheminė ir plas-tinė pramonė. Apie tai kitą kar-tą.

DIRVOJE GALITE UŽSISAKYTI ŠIUOS KARIO LEIDINIUS

1. O. Urbonas. "1410 metų karas ir žalgirio mūšis". 88 pusl. teksto ir 16 pusl. priedinių iliustracijų, jų tarpe smulkios mūšio schemas dviem spalvomis. Su aplanku. Kaina -- \$3.00.
2. V. Biržiška. "Praeities Pabiro". Rinkinytis straipsnių iš Lietuvos istorijos. 352 pusl. ir 16 pusl. priedinių iliustracijų. Kieti viršeliai. Kaina -- \$6.50.
3. H. Sienkivičius. "Kryžiuočiai". Istorinis romanas -- trijų tomų. Vertė K. Jankūnas. Viršelis dail. V. K. Jonyno. Su aplanku. Kiekvieno tomo kaina -- \$3.50.

Pinigus siųskite: Dirva, 6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per-siuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakel-ti iki 4%.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

ATOMINIO AMŽIAUS GIMIMAS (5)

"AR DIDELĖN RIZIKON LEIDŽIATĖS?"

Ta nelaukta darbo pertrauka keistai slėgė visus -- visų ner-vai buvo įtempti iki kraštuti-numo. Kiek vėliau buvo galima atsiminti, Fermis per tą va-landą nepasakė nė žodžio. Bent dešimtį kartų dr. Zinnas padėjo ant stalo peilį su šakute, paslėp-damas delnuose savo veidą. An-dersonas lėtai, tartum pavargda-mas, gėrė pieno stiklinę, ir keista, toji stiklinė netušėjo. Vi-si valgė tik dėl akių, beveik ne-sikalbėdami. O laikas slinko taip pamažu...

Vėliau atsiminimuose bus daug kalbama apie tos "valandos amžinybę". Lygiai, kaip bus prakei-džiama "išdavystės amžinybė", nes lygiai tuo pačiu metu už tūkstančių kilometrų buvo už-megstas ryšys, kurio pasėkoje buvo išduotas Fermio ir jo drau-gų darbas. Tą minutę, kurią Fer-mi su kitais mokslininkais grįžo sporto salėn tęsti bandymo, Ang-lijos miestelio Banbury stotyje pirmą kartą susitiko tariamų įsimylėjusių porėlė. Tik septy-neriais metais vėliau buvo nu-statyta, kad tai buvo dr. Klaus Fuchs ir moteris, kurios pavar-dės niekada nesužinota, tik ži-noma, kad būta sovietų šnipės.

Pagaliau "pietūs" pasibaigė, ir mokslininkai, regimai pagyvė-ję, grįžo salėn. Fermis ir Zinnas tikrino automatinio vairavimo į-rengimus, "Savižudžių komanda" (Graves ir Fichtenberger) užlipo platformon virš juodojo kūgio. Niekam nekrito į akis, kad sa-lėje buvo atsiradę du asmenys, apsiivilkę tokios pat spalvos gu-miniais apsiaustais, užsidėję to-kius pat apsauginius akinius -- du asmenys, kurie iš paviršiaus nieku nesiskyrė nuo mokslininkų, bet kurių prieš pietų pertrauką ten nebuvo. Jie stovėjo salės bal-kone ir stebėjo darbų eigą.

129 valanda. Salės lėėjimas saugą vyrą buvo gavę įsakymą šiandien itin griežtai sustiprinti apsaugą. Tačiau Wignerui pasi-sekė, įvykių įtepaluotus sku-durus, salėn įnešti pūstą, šiau-dais apipintą bonką ir ją paslėpti po vienu neutronų skaitikliu. Wig-neris dabar stovėjo šalia Weillo, priešais stabdžio lazda, vadina-mą ZIPP.

Abu pavidalai, kurių anksčiau nebuvo, dingo iš tribūnos. Ne-trukus Zinnas pamatė juos einančius per salę. Jie priėjo prie Fermio tuo momentu, kada pra-dėjo veikti automotinio vairavi-mo motorai. Salėje pasigirdo švelnus, aukšto tono zvimbimas.

--Allo, Fermi, --pasakė vienas svetimųjų.

--Aš jūsų laukiau jau nuo pat ryto, Comptonai, -- atsakė Fer-mis, --Jūs gi turite matyti. Ką gi mes būtume darę be tų trijų tonų uranio, kurias jūs mums parūpinote?

Comptonas supažindino: --Tai ponas Greenewalt iš Du-ponto. Nuo devintos valandos ar-mija veda derybas su jo bendro-ve, Uranio tirpyklos, plutonis--visa, kas reikalinga mūsų bombai. Ponas Greenewalt norė-jo savo akimis pamatyti, kas čia dedasi. Paslapties išlaikymas? Žinoma, mes nusižengiamo griežtiems paslapties išlaikymo įsakymams. --Valandėlę jis paty-

lėjo, --Aš perimu atsakomybę, -- vėliau pridūrė.

Fermis lengvai linktelėjo. Tas ponas Greenewalt liks jam vi-siems laikams nepažįstamas už atominio mokslininko kaukės. Ne jo reikalas buvo mokyti Compto-ną.

--Ar didelėn rizikon leidžia-tės? --paklausė vyras, kuris va-dinosi Greenewaltu.

Fermis šyptelėjo:

--Rizika?

Jis tuoj surimtėjo:

--Jei skaldymo procesas nebū-tų sulaukytas, --pasakė jis, --tai juodojo kūgio viduje staiga taip pakiltų karštis, kad viskas per

akimirka išgaruotų. Ir ponas Comptonas išgaruotų. Ir aš. Ir tamsta, pone Greenewalt. De-gantys uranio ir grafito dulkių debesys išsprogdintų pastatų vi-są pietinę Chicago užlietų lieps-nomis. Visos Amerikos gaisri-ninkai nieko negalėtų padaryti. Degantys garai yra radioaktyvūs. Mūsų apsaugos priemonės...

Jis mostelėjo ranka į "savižu-džių komandą".

Tuo metu pasigirdo Leonos balsas:

--Vienas keturi! -- šaukė ji.

Paskui: -- Nulis, nulis!

(Bus daugiau)

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTĖJA

SIŪSK DRABUŽIŲ DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS! SIŪSK DABAR -- SIŪSK PER

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by Intourist

Kiekvienas siuntinys apdraustas. Pristatymas garantuotas. Gavėjas nieko nemoka.

Visuose mūsų skyriuose yra rudens ir žiemos reikálams didelis pasirinkimas daiktų žemomis kainomis. Aplankykite mūsų jums artimiausį skyrį, kur gausite visas informacijas.

NEW YORK 3, N.Y., 39 - 2nd Avenue -- Tel: AL 4-5456
BROOKLYN 7, N.Y., 600 Sutter Avenue -- Tel: DI 5-8808
LAKEWOOD, N.J., 126 - 4th Street -- Tel: FO 3-8569
PATERSON 1, N.J., 99 Main Street -- Tel: MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel: LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson Street Tel: HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury Street -- Tel: SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 9350 Jos. Campan -- Tel: TR 3-1666
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th Street -- Tel: TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Avenue-- Tel: BR 8-6966
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter Street -- Tel: FI 6-1571
NEWARK 3, N.J., 428 Springfield Avenue -- Tel: BI 3-1797
PHILADELPHIA 41, Pa., 4925 Old York Rd. -- Tel: DA 4-4401
SPRINGFIELD, Mass., 1716 Main Street -- Tel: RE 2-7163
WATERBURY, Conn., 6 John Street -- Tel: PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave., N.W. -- Tel: -- GL 8-2006

PASSAIC, N.J., 211 Monroe Street -- Tel: PR 3-0979
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Avenue, -- Tel: VI 1-5355
VINELAND, N.J., West Landis Avenue, Greek Orthodox Bldg. Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkaina-vimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

20 metų tos srities praktika

VOKIŠKŲ RADIO APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARUODA TELEVIZIJOS IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave. LA 1-4669
CLEVELAND 2, OHIO

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt kelianti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas; MArket 2-4867

SIBIRO TREMTINĖS LAIŠKAI (3)

GYVENIMAS BE KAUKĖS

1957 m. sausio 1 d.
...Naktis... Už lango šaltis plienų kausto viską, kas jam pakliūva. Mėnuo negailestingai šai-posi iš tokių svajotojų, kurios naktimis negali užmigti kurios svajoja apie kažkokią tai praeitį...

Niekas negali šiuo momentu jausti manosios kančios, nebent -- mirusieji, kuriems kelias lais-vi ir durys visur atdaros...

Praslinko Šv. Kalėdos -- be jokių pėdsakų. Kūčių Šv. Vaka-rą mano grįtelėj buvo tylu ir liūd-na, Mama nesikėlė iš lovos (di-delis kraujo spaudimas galvoje), o mudu su sūneliu -- vėlai grįžo-me iš darbo, Pasižvalgėm vienas į kitą ir ašarom akyse sugulėm.

Šiandien sutinku Naujuosius Metus, Klube buvo susirinkimas, Vadovybė pasveikino mus sugu- darbo užbaigimu. Kai kas gavo ir dovanų -- pinigines premijas. Šypsojos laimė ir man gauti lai-krodėlių. Buvom dvi kandidatės. Kad nebūtų skriaudos, susirin-kimas patarė traukti burtus. Ir laikrodėlis teko Natašai. Norėjau tos dovanėlės, bet, grįžus namo stengiuosi savę įtikinti, kad tei-singai dovanėlė teko Natašai. Juk ji tokio daiktelio amžiais gal ne-būtų įsigijusi. O aš -- buvo lai-kai, -- turėjau net du.

Šiandien aš daug kam pavy-džiui laimės, kuri nuo manęs di-deliais šuoliais pabėgo ir kuri jau niekad nebeįš. Tačiau siū-lyčiau daug kam pavydėti ir man, nes jie amžiais nepraeis ir nesu-pras tos mokyklos, kurią aš bai-giau. Tai gyvenimas be kaukės...

Štai, su tokia širdgėla ir min-timis sutinku Naujuosius Metus. Įdomu, ką jie man naujo atneš?.. Girdžiu šūvisius ir riksmą girtų žmonių. Reiškia, Nauji Metai jau pas mus...

PAKILSNĖS NUOTAIKOS MOMENTAS

1958 m. sausio 21 d.

Ši diena man begalo brangi. Ji daug ką pakeitė mano gyvenime, nors aš dar daug ką laukiau be-prasmiska -- negalima. Tačiau šioji diena liks šviesiausia iš visų dienų paskutiniam dešimt-metų.

Lygiai prieš metus, sujaudin-ta ir su ašaromis akyse, aš skai-čiau pirmąjį savo geriausio drau-go laišką. Ir po to, žinoma, ra-šiau ir aš. Rašiau, kas įdomu, ir kas visiškai neįdomu. Norėjau, kad manasis draugas ir visas pa-saulis suprastų, kaip gyvena toji, kuri taip šviesiom akim ir vir-

pančia širdimi žiūrėjo į ateitį... Šiuo momentu mano širdyje grūmiasi nerūpestingas drugelis ir žiaurus demonas. Žinoma, nu-galės demonas ir aš -- kančių verpetuose -- vėl kentėsiu skaus-mą...

O, Viešpatie, kokia Tavo galybė ir kantrybė! Tu, matydamas visą minčių chaosą, iš karto ne-pasmerki žmogaus ir leidi jam dar kėsti ir, galbūt -- pasitai-syti...

ŽIEMAI BAIGIANTIS...

1958 m. vasario 8 d.

... Jaučiuosi labai pavargus moraliniai ir fiziniai... Nuotaika bloga.

Mama buvo pagerėjus, dabar -- vėl blogiau. Vis nenumatyti rū-pesčiai. Žiema buvo labai šalta. Sūnelis nušalo nosį ir kojų pirš-tus.

Mūsų gyvenimas slenka sena vaga. Žiema, visdėlto, eina į pa-baigą. Nors naktimis šąla dar ki-ti 48 laipsnių, bet dienomis -- jau saulutė šildo.

Pabaigoje balandžio prasidės lietus, ilgi ir baisūs. Šimtą kar-tų geriau šalčiai, kaip lietus ir begalinis purvas.

Šiandien pas mus moters die-na -- šventė. Klube susirin-kimas moterų garbei, bet aš neinu. Baisiai skauda galvą.

...Kaip gera, kad Tu moki pa-guosti mane, o aš jaučiuosi ne vieną kritiškose savo gyvenime valandose.

Šiandien taip gražu mano sibi-riškoj aplinkumoj. Danguis mė-lynė tokia giedra ir saulutė die-nomis jau tirpdo sniegą, nežiū-rint, kad naktimis šaltis pritrau-kia dar iki 38 laipsnių. Tačiau šie šalčiai -- jau nebebaįsūs. Ar-tinamės prie pavasario, nors jis prasidės tik antrojo gegužės pu-sėj.

Galvojau, kad jaunereikės tra-šų vežti, sodinti bulves ir šieną pianti, bet dabar matau, kad vėl visi sunkūs darbai prieš akis ir vėl jie laukia mano rankų...

Ką -- gi, be darbo -- čia sun-ku. Ką pasidarei, pasistengei -- turi, o jei ne -- baigta... O taip norėtusi pagyventi be rūpes-čių, nors ir labai mažą -- trum-pą laiką...

Atleisk man, kad aš tapau tokia zirzle, vis dejuoju, vis skun-džiuosi. Mano visas gyvenimas -- tik dejonė...

Dieve, šaukiu vienatvėje Tavo vardą! Padėk nešti kryžių, kurį taip žiauriai uždėjo ant mano pe-čių...

Prie havajietiško valčių...

HAVAJO SALOSE (2)

P.K. SKIRMANTAS

PACIAME TURISTŲ CENTRE

Waikiki -- Honolulu miesto dalis, tarp Pacifico vandenyno, Ala Wai kanalo ir Diamond Head kalno. Čia yra tikrasis turistų centras. Labai daug moderniškų ir gražių viešbučių. Puikus pa-plūdimys, labai švarus ir šiltas vanduo. Tarp vandens ir oro tem-peratūros dažnai būna tik 5 laips-niai skirtumas.

Papildinys su savo puikiu smėliu yra vandens sporto cen-tras. Čia pilna besimaudančių, ir plaukiojančių havajietiškomis valtimis, kurios vienoje pusėje turi atramą, pritvirtintą ant dviejų skersinių. Šiuoženėjimas virš bangų yra vienas iš popu-liariausių, savo laiku buvęs Ha-vajų karalių sportas. Tai tokios plačios, ilgos, apvalios galais lentos, ant kurių stovintis žmo-gus yra nešamas bangų gana il-gus atstumas. Bandžiau to malo-numo, bet ilgai negalėjau išilai-ninti, netekdavau lygsvaros. Rei-kia daugiau praktikos.

Waikiki mieste yra garsusis tarptautinis turgus -- Internati-onal Market Place, kur galima į-domiau praleisti visą dieną. Čia dažnai teko apsilankyti ir vis ką nors naujo pamatyti.

Atvirame ore, palmių šakomis dengtoje scenoje, kasdieną vyksta įvairių salų gyventojų šokiai. Matėme havajiečių, tahitiečių, samoaniečių, maorianiečių, fili-piniečių ir kitų tautų šokius. Kiekvienos grupės šokiai, kostiu-mai, muzika ir dainos, skiriasi savo originalumu ir įvairumu. Jų dainos ir muzika labai melo-dinga, linksmą, nenuobodi, kar-tais turinti daug komiškų niuan-sų, nors kaipkurie muzikos ins-trumentai ir primityvūs.

Kasdien vakare rodomos gar-sinės filmos ir spalvotos nuo-traukos "slides" iš Havajų pa-traukliausių ir gražiausių vietų. Daug įvairiausių krautuvų, į-rengtų havajietiška stiliume, kurio bambukas ir kokosypalmių šakos -- pagrindinė statybos me-džiaga. Jose gali gauti įvairiausių orientališkų prekių. Gražiosios lyties atstovės labai perka viet-i-nius kvepalus, pagamintus iš im-berų, plumerijų, orchidėjų ir ki-tokių žiedų.

Nakties gyvenimas taip pat veiklus. Colonel's Plantation House, Don The Beachcomber, Woody's International Restaurant ir kt. naktiniai klubai su savo programomis, įvairiais orien-tališkais valgiais ir šokiais, pri-traukia daug pramogų ieškančių turistų.

Originaliai įtaisyta radijo sto-tis. Transliacijų gali klausytis visi lankytojai, matydami už stik-lo gražią pranešėją. Stoties siun-čiamoji antena įrengta ant "vaikščiotojančio" medžio -- Wal-king tree arba Banyon tree vadi-namo. Tai toks plačiašakis ir aukštas medis, kuris turi daug liemenų. Jie įaugę į žemę sudaro įspūdingą medžio su daug kojų. Jų salose daug auga.

Lankytojams įrengtas infor-macinis centras teikia žinias: kur, kada ir kas vyksta Havajų salose.

Būnant Waikiki, nereikia pra-leisti nepamačius "Hula Camera Show". Havajų Kodak Com-panija nuo vasario iki spalio mė-nesio, kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį, nuo 10 val. ryto, Waikiki Natatorium, Kapiolani parke, prie pat vandenyno kran-to, kokosų palmių aplinkoje, ro-do nemokamai pilną programą iš havajietiško šokių ir dainų.

Havajietės -- šokiškos vilki rau-donas bluzes ir žalių "ti" medžio lapų sijonukus. Ant kaklo turi gėlių vainikus, o plaukai papuošti žiedais. Jos šoka basos. Šokdamos, rankų ir kūno judė-siais, išreiškia Havajų gamtos grožį ir savo pergyvenimus. Šo-kiai labai svajingi ir grakštūs. Šokius palydi atitinkama daina ir muzika. Hula, senovėje buvęs šventas šokis, vaizduoja Havajų legendas ir pasakas, laimingą ir linksmą gyvenimą.

Havajiečių šokiai yra ramūs palyginus su tahitiečių.

Tahitietės dėvi taip pat gėlių vainikus ant kaklo, ant galvos tu-ri karūnas ar gėlių vainikėlius. Šį bei tą ant krūtinės ir spalvo-tus džiovintų žolių sijonus, basos. Jų judėjimai labai greiti ir vikrūs, apatinia kūno dalimi tie-siog "vilkiukus" leidžia. Tuos jų suktukus ir judėjimus sunku ir sekti. Žinoma, atitinkama muzi-ka bei daina palydi šokį. Beveik visi žiūrovai apsiginklavę foto aparatais. Čia yra ne tik ką pa-matyti, ir pasiklausyti, bet taip pat gera proga daug puikių nuo-traukų padaryti.

Turistui būtų didelis nuostolis, jei praleistų progą dalyvauti havajiečių puotoje, vad. Luau. Tokią puotą ruošia keli viešbu-čiai. Puota paprastai vyksta at-virame ore, vandenyno ir tur-tingos gamtos aplinkumoje.

Į puotą atvykstančius svečius sutinka merginos, o viešnia -- vyrai. Visi papuošiami gėlėmis. Moterys sega gėles į plaukus. Jei ištėkėjusi, vad. užimta -- į kairiąją pusę, o jei laisva -- į dešiniąją. Vyrams deda gėles už ausies, taip pat pagal moterystės stoną. Vyrai dėvi aloha maršiki-

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS TALKOS IR FONDO DARBAI

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo posėdis įvyko spalio 7 d., p. Čekų bute, Woodhaven, New Yorke, dalyvaujant LNT atstovui Br. Bieliukui, kuris padarė pra-nešimą apie artimiausius Lietu-vos Nepriklausomybės Talkos užsimojimus ir vykdomus dar-bus.

Greitu laiku bus spausdinamos LNT pažidūrų, nusistatymų ir vei-kimo gairės, kurias perskaičius, kiekvienam LN Fondo rėmėjui bus aiški Talkos paskirtis ir jos veikla -- kalbėjo B. Bieliu-kas.

Be to, atiduotos spausdinti Partizanų dainos, apimančios vi-są jų egzistencijos laikotarpį. Dainose atsispindi Lietuvos par-tizanų nuotaikos, jų išgyvenimai ir jausmai, kurie įvairiais laiko-tarpiais keitėsi, ir šiose dainose tai atsispindi.

Šios knygos išleidimas tai bus kuklus paminklas žuvusiems dėl Tėvynės mūsų tautos sūnams ir dukroms, jų atminties įamžini-mas jaunosioms kartoms.

Ir vienas didžiųjų LNT darbų yra jau pradėta angų kalba ruoš-ti knyga apie Lietuvą, apimanti visą Lietuvos laikotarpį iki šių dienų. Išleisdu angliškai, numatoma versti į kitas kalbas.

Šie visi darbai iš Lietuvos Ne-priklausomybės Fondo pareika-laus didelės piniginių paramos. Taip pat vedama propaganda už Lietuvą Azijos ir Afrikos perio-dinėje spaudoje per tų kraštų čia esančius laikraščius atstovus.

LN pirm. E. Čekienė padarė pranešimą iš LNT Tarybos suva-žiavimo Chicagoj, kur buvo pla-čiai diskutuojami ir Fondo reika-lai, iškelta naujų minčių, pagei-davimų ir pasiūlymų ateities veiklai.

Įd. L. Tamošaitis apibūdino LNF piniginius reikalus P. Nar-

vydas įnešė daug gražių pasiūly-mų iš savo patyrimo JAV lietu-vių praeities veikloje.

LNT siekia visomis priemo-nėmis padėti atgauti Lietuvai ne-priklausomybę, o LNF tikslas šiuos darbus ir Talkos užsimo-jimus remti lėšomis. Juo gau-siau bus remiami, juo daugiau ir efektingesnių žygių bus galima atlikti Lietuvos atečiai.

Kr.

VYKSTANTIEMS Į KALIFORNIJĄ

Iš spaudos matome, kad nema-žas mūsų tautiečių skaičius, svei-katos sumetimais, keliasi į Ka-liforniją -- beveik išimtinai į Los Angeles. Vienas vietos korespon-dentas net skatina paskubėti, nes gali vietų pritrūkti. Bet žinant Los Angeles atmosferinį neigia-mumą, gyventojų nuotaikas ir laugelio užsimojimą dėl smogo iš miesto išsikelti, susidaro vaizdas, kad mūsų spauda nepa-duoda realios informacijos tiems, kurie yra suinteresuoti persikelti į Kaliforniją.

Vietų Los Angeles mieste, juo toliau, juo rasis jų daugiau, nes kas tik turi galimumą, keliasi į priemiesčius bei artimesnius miestus, kad išvengus dujų įky-rumo, o į jų vietas daugumoje atsikelia žmonės iš kitų valstijų. Kad bėgantiesiems nuo vilko nepa-tekus į meškos glėbį, randu rei-ka-lo suinteresuotiems, nurodyti tikslesnę kelią.

Priimtiniausias yra pajūris, ir dalis naujai atvykstančių kuria-si Santa Monicaj. Tai yra Los Angeles priemiestis, kuriame jau priskaitoma kelios dešimtys lie-tuvių šeimų. Dalis lietuvių yra įsikūrę Long Beach ir kai ku-rios pavienės šeimos yra išsi-mėčiusios kitose pajūrio vietovė-se. Pacifico pajūris nepasižymi tokiu drėgnuumu, kaip kai kurios rytinės valstijos.

Tuo pačiu, noriu atkreipti at-vykstančių dėmesį į Santa Bar-barą. Tai yra pajūrio miestas apie 100 mylių nuo Los Angeles į pietus, turis 60,000 gyventojų, du universitetus turistinį uostą -- vandens sporto mėgėjams ir malonų klimatą. Šiuo laiku čia vyksta milijoninės rezidencinių namų ir lengvosios pramonės įmonių statybos. Pažymėtinas elektroninių bandymų ir tyrimų laboratorijos ir didelis pareika-lavimas šių sričių inžinierių. Be to, vietos savivaldybės įstai-goms reikalingi tarnautojai, kaip "map draftsman" ir kiti. Moterys -- įvairiems raštinės darbams ir universitetų valgyklų perso-nalui. Pažvelgus į skelbimus at-rodą, kad darbo gavimo rei-ka-lu sunkumų nesusidarytų. Lietuvių čia priskaitoma apie 10 šeimų ir vienas iš paskutiniųjų yra muz. Armono šeima. Dar-bas buvo lengviau gauti, nekaip Los Angelese, ir dvigubai di-desniu atlyginimu.

Nuosavybių kainos tos pačios, kaip ir Los Angelese, ir su \$700 įmokėjimu, galima pirkti naujai pastatytus 3 ir 4 miegamųjų namus, kurių vertė siekia apie \$17,000. Suinteresuotiems, suteiksiu dau-giau žinių ir padėsiu, pagal ga-limybę, būto bei darbo gavimo reikalais. Rašyti: Klemas Galiū-nas, 204 Carlo Dr., Coleta, Calif.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvy-bės, nelaimingų atsitiki-mų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Didysis virimo sezonas jau čia

Naujos gaso plytos perima jūsų darbą

Net ir didelių švenčių pietūs yra lengvi, kada jūs turite automatinę Gaso plytą. Jūs nesate pririšti virtuvėje, tikrindama ir bandydama. Gaso Degin-tuvus su Protu prižiūri jūsų puodus, kada jūs ilsitės. Jokių rūpesčių apie laiką. Maistas būna karštas, neperviręs, nors ir pietūs dėl svečių vėluotusi. Automatiniai mėsos termometrai prižiūri kepimą... išjungia pečių, kada mėsa ar paukštis yra iškepęs. Pamatykite Virimo Sezono Gold Star Gaso Plytas: Caloric, Crown, Dixie-Armaid, Hardwick, Magic Chef, Norge, RCA Whirlpool, Roper, Sears-Kenmore, Sunray-Grand, Tappan, Universal, Welbilt-Detroit Jewel.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Tokia politika tai ne kova prieš komunizmą

Maskvos komunizmo agresyvumą gerai pažįstantieji teisingai sako, kad tik paduok jiems vieną pirštą, tai jie įtrauks ne tik ranką, bet ir visą žmogų. Tik jiems nusi-leisk vienoje vietoje, tuoj jie pareikalaus nusileisti dešimtyje kitų. Tik laiku neužprotestuok, tuoj jie įtikinės, kad tylėjimu jiems buvo duotas sutikimas.

Ir Maskvos komunistai, taip elgdami, per kitų galvas lipdami, o į kaimyninius kraštus įsiveržę teroru ir žudymais, išaugo į didelę, naujų laikų imperinę vergų valstybę. Ir vis dar auga, nes didieji, kurie turi jėgą, jų nevaldo, o mažieji nei geriau pasipriešinti negali.

Dar tais laikais, kada buvome tik pirmą kartą nuogai ant savo kailio pajutę komunistinės sistemos vergiją, teisingai galvojome, kad jei prieš juos gali kas kovoti, tai tik panašaus režimo valstybė. O tuo atveju tada buvo tuometinė Vokietija. Ir reikia pripažinti, kad komunizmo dienos tikrai jau būtų užmirštos, jei tada karą vedusieji Vakarai, būtų taip politikavę ir savo paramą taip balansavę, kad abu kraštutiniai patys susinaikintų. Bet taip nebuvo, parama iš JAVėjo tokiais didžiuliais kiekiais, kad jie ne tik išsilaikė, bet ir išsiplėsti pajėgė. O dar nuolaidos, dar šnipų talka. Nacionalsocialistinė pabaisa žlugo, o komunistinė, dar baisesnė ne tik išsilaikė, bet dabar ir pačioms JAV grasina.

Matydami nepažajojamą komunizmo veržimąsi į laisvus kraštus, kiekvienas laisvą mylintis rūpestingai dairosi ir trokšta, kad pagaliau Vakarų valstybių aukščiausiose valdžios vietose būtų išrinkti tokie vyrai, kurie ne tik komunistinę ekspansiją sulaikytų, bet ir atgal pradėtų stumti. O kalbant grynai apie šį kraštą, kada rūšiamasi prezidentiniams rinkimams, daugelio akys krypta į viceprezidentą R. Nixoną. Krypta todėl, kad R. Nixonas komunizmo doktriną gerai išstudijavęs, jų plėtimosi kryptis gerai supranta, pavyzdžiais įrodo, kad jo negali apgauti, nes komunistinius agentus jau tada ėmė už pakarpas, kada šiam krašte buvo mada komunistams pataikauti ir leisti jiems valstybines paslaptis vogti.

Tik dėl šių, o ne kurių kitų motyvų, mes ir esame linke remti R. Nixono kandidatūrą į prezidentus. Remti todėl, kad mums rūpi šio krašto laisvė, bet nemažiau rūpi ir mūsų pavergtos tėvynės prikėlimas laisvam gyvenimui. Ir mes gerai numanom, kad tie asmenys, kurie ir dabar dar linke į nuolaidas, to negali padaryti, ką gali bekompromisiniu kovotojai. Juk iš prezidentinių kandidatų debatų per televiziją skaitytojai girdėjo, kad sen. Kennedy linkęs Kinijos komunistams atiduoti Quemoy ir Matsu salas. Tokia sen. Kennedy pažiūra stebėjosi ne tik pats viceprezidentas R. Nixonas, bet stebėjosi ir visi, iš komunistų kraštų kilę šio krašto piliečiai. Juk tai nuolaidų kelias. Šiandien tos salos, rytoj Berlynas, esąs panašioj padėty, kaip tos salos, o rytoj vėl kitos nuolaidos.

Tokia nuolaidų politika tai ne kova prieš komunizmą. Mums reikia vyrų, kurie su nuolaidom jau senai būtų atsisveikinę, o gerai suplanavę, komunizmą spausių ir jo vergiją naikintų.

B. G.

AR DIRVAI REIKIA BŪTI NEUTRALIAI RINKIMUOSE?

Gerb. Jonas Vengris iš Armhurst, Mass., siūlo Dirvai laikyti neutraliai prezidentinių kandidatų atžvilgiu. Siūlo sudaryti sąlygas pasisakyti abiejų partijų atstovams, o savo nuomonės nesakyti, kadangi Dirvos skaitytojai esą vieni respublikonai, kiti demokratai, bet daugiausia tai neutralūs.

Vadinasi, laikraštis turėtų būti savo skaitytojų nusiteikimų atspindys? Jis turėtų būti visiems savo skaitytojams vienodai geras ir turi kalbėti visiems "pagal plauką"?

Argi tikrai taip? Argi tikrai skaitytojams reikia laikraščio, kuris tik plūduriuotų visuomeninių vandenų paviršiuje be vairo ir be burių, niekur neplaukdamas? Ar tikrai Dirvos skaitytojams reikia laikraščio -- papūgos, kuris tedarstytų sakyti tikias nuomones, kurias iš skaitytojų yra nugirdęs?

Ne, nemanau, kad Dirva turi reikšti būtinai tik skaitytojų nuo-

monę. Gali būti ir atvirkščiai: kad skaitytojai perimtų jos reikšiamą nuomonę. Dauguma lietuvių laikraščių buvo ir yra ne tik informatoriai, bet ir nuomonės formuotojai. Laikraščiai, kurie apsiribojo tik informavimu ir pastangomis būti "visiems gerai" mūsų visuomenėje ligi šiol būdavo skiriami į geltonosios spaudos kategoriją.

Rinkimuose neutralumas yra tik nesiryžimas ar gal net nesugebėjimas apsispręsti. Nuoseklus "neutralistas" turbūt iš viso neis balsuoti, kadangi balsuojant negalima likti neutraliam ir už abu kandidatus pabalsuoti. Kodėl gi Dirva savo pavyzdžiu turėtų skatinti neapsisprendimą? Apsisprendimas atidėliojimas iki paskutinės dienos ar minutės nėra jokia dorybė, nes paskutinę minutę jau nebėra kada galvoti ir sprendimas beveik neišvengiamai tampa atsitiktinis.

Partijų atstovams ir šalininkams pasisakyti Dirva yra sudariusi progos. Bet kad ji nepasileisk be savo nuomonės ir nesistengia elgtis čigoniskai ("kokios ponuliukas tikybos, tokios ir aš!") tai ji tik atlieka uždavimą, kuriam ji leidžiama.

V. Rastenis, N.Y.

DAUG BLOGIAU SU NEDAMOKYTAIS

A. Šemetai, labai išmintingam Naujienų bendradarbiui iš Cleve-

Chruščiovui, o taip pat ir visiems kitiems komunistų vadams negalima daryti jokių nuolaidų. Tokį gerą pavyzdį, parodė viceprezidentas R. Nixon, lankydamasis Maskvoje atidaryti JAV parodos. Jis daug kartų Chruščiovą rėmė prie sienos, kaip ir šioj nuotraukoj matyti. Tik tokie vyrai gali imtis iniciatyvos komunizmą sutramdyti.

Pasaka apie vieną sovietinį herojų ir ALTą!

Stasys Žymantas

Justo Paleckio oficialus titulas toks: Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmininkas. Ką tai reiškia, plačiau paaiškina Lietuvių Enciklopedija, kuri paskutiniame XXI tome, p. 399, apie Justą Paleckį taip rašo -- "sovietinė okupacijoj iškamšinė 'valstybės galva'... Paviršutiniško išsilavinimo, nepatenkintos ambicijos (nevykęs poetas), silpnavalis, mieščiūniskai - buržuazinių polinkių, daugiausia geltonosios spaudos bendradarbis ir leidėjas Paleckis pasirodė vienu iš tinkamiausių okupuotoje Lietuvoje Sov. Sąjungos įrankių, skirtų lietuvių tautos ir Lietuvos išdavimo vaidmeniui."

LE dar nurodo, kad Paleckis rašinėja sovietinėje spaudoje, kuria sovietinius patriotiškus eilėraščius, o 1959 metais išleido "Mintis apie vyresnįjį brolių" -- knygėlę kurioje augštiną sovietinės vergijos nešėjus -- rusus.

Visai kitokį Justą Paleckį mums piešia Dr. Frank Ancevičius, kuris lietuviškai vartoja slapyvardį Dr. P. Ancevičius. Savo sukurtoje "Istorijoje be pagražinimų", kurią per eilę numerių atspausdino "Naujienos", jis apie tą patį Justą Paleckį štai ką rašo:

"Paleckį pažinau kaip idealistą svajojantį apie socialiniais teisingą ir tikrai demokratišką Lietuvą, žengiančią pažangos keliu ir dirbančią Lietuvos žmonių gerovei". Ar toji tikrai demokratiška Lietuva turėjo būti nepriklausoma? Anaipol, kaip rašo Dr. P. Ancevičius, Paleckis važinėdamas po Sovietų Sąjungą ir Vokietiją, lygindamas visą tai, ką matęs ir patyręs su tuo, kas dedasi Lietuvoje ir ką jis pastebėjo Lenkijoje, buvo priėjęs išvados, kad "mažųjų valstybių laikai praėjė". Paleckis buvęs giliausiai įsitikinęs, kad antirasas pasaulinis karas, kurį jis laikė neišvengiamu, "iššauksias revoliucijas, kurių pasekė komunistinė santvarka išsiplėsianti, jei jau ne

lando, labai patiko Vienybę atspausdintas pasakymas, kad "Permokytas žmogus, kaip ir permin-kytas molis, netenka savo vertės".

O, aš gerb. A. Šemetai noriu pasakyti, kad šimtą kartų blogiau su mandravoti pasinešusiais nedamokytais žmonėmis. Kada puskarininkis ar viršila ima vaidinti generolą, ar tikpavardę su-raizgyti pramokęs ima rašyti kitiems pamokslus, tada, mielas A. Šemeta, tikrai daug blogiau,

M. Kalnietis, ILL

mą ir sielvartą kaip kokiam psichanalizės gydytojui. Net pats valstybės saugumo departamento direktorius J. Povilaitis.

Tačiau visus šiuos žymius ir mažiau žymius Lietuvos valstybininkus ir politikus Dr. P. Ancevičiui nustelbia visų žymiausias -- Justas Paleckis. Baigdamas savo "Istoriją be pagražinimų" išvykimu Berlyną 1940 m. sausio mėnesį, Dr. P. Ancevičius patiekia tokį galutinį Paleckio įvertinimą: -- "Palikau Lietuvą įsitikinęs, kad iš visų sutiktų Kaune žmonių Justas Paleckis buvo vienintelis (sic!), turėjęs nepaprastą istorijos eigos išjautimą".

Kaip toje lietuviškoje patarplėje: -- "Graži teta, bet dėdinė dar gražesnė". Šią "Naujienų" išrasto naujo istoriko sukurto istoriją apie sovietinį herojų Justą Paleckį, drąsiai galėtų pasiskolinti draugo Zimano redaguojama vilniškė "Tiesa".

Paleckio nepaprasto istorijos eigos išjautimo Dr. P. Ancevičius patsai neturėjo, nes gyvendamas politiniu emigrantu lenkų okupuotame Vilniuje, jis parašė visai neblogą, bet antibolševikinę disertaciją apie sovietinę santvarką ir Stalino konstituciją. Todėl draugiškai Paleckio apie šią savo nuodėmę įspėtas, jis net iš džiaugsmo pašoko, kai F. Bortkevičienė pasiūlė jam važiuoti "Lietuvos žinių" korespondentu į hitlerinio Reicho sostinę. "Su didžiausiu malonumu brangioji ponija, nors ir šiandien", atsakė jai Dr. P. Ancevičius. Bet, matyti, Paleckio tuometinis įspėjimas ir duotas patarimas "viską rimtai pergalvoti ir pažiūrėti, kurlink eina pasaulis ir mūsų Lietuva" Dr. P. Ancevičiui taip

galvon įstrigo, jog iki šiol jam ramybės neduoda.

Revizionizmas reiškiasi ne vien sovietų okupuotoje Lietuvoje. Ir lietuvių išeivijoje pasitaiko įvairių revizionistų. "Istorijos be pagražinimų" autorius atvirai mus įtaigoja reviduoti bendrą lietuvių pažiūrą į Paleckį ir jo vaidmenį. Kodėl? Ar todėl, kad jį tebeveikia tas nepaprastas Paleckio istorijos eigos išjautimas, kad "komunistinė santvarka, išsiplėsianti visam pasaulyje?"

Tačiau "Naujienų" svarbiųjų lietuvių tautos gyvenimo įvykių naujojo liudininko revizionizmas nesiriboja vien Paleckiu, Dr. P. Ancevičius teigia, kad 1943 metais Lietuvoje sudarytam VLIKui "istorijos įvykių eigoj betgi nebuvo lemta pasidaryti veiksmų, formuojančių lietuvių tautos likimą. Tokiu veiksmu istorijos eiga padarė sovietinę Lietuvą".

Anot Dr. P. Ancevičiaus laimėjo ne Vasario 16-tos Nepriklausomybės Deklaracijoj paskelbtus demokratinius idealus simbolizuojantis Stepono Kairio anuomet pagrindinė vadovautas VLIKas, taigi ne Nepriklausomos Demokratinės Lietuvos politinė koncepcija, bet "prieš 40 metų Vilniuje Kapsuko - Angariečio paskelbtoji sovietinės Lietuvos politinė koncepcija".

"Sovietinė Lietuva su Vilnium ir Klaipėda, t.y. dviem gyvybiniais lietuvių tautos miestais, niekad vienu laiku Lietuvai nepriklausiusiais -- yra įvykęs istoriškas -- politinis faktas", rašo Dr. P. Ancevičius. Jam "savime aišku, kad sovietinė Lietuvos Respublika, kaip viena iš Sovietų Sąjungos federalinių respublikų, yra susijusi lietuvių tautos likimą su likusių sovietų tautų likimu".

Tiesą sakant, Dr. P. Ancevičius čia nieko nauja mums nepasako. Jau seniai Chruščiovas, Suslovas, Sniečkus, Paleckis ir visa komunistinė propaganda mus atkakliai ir įkyriai įtikinėja, jog "sovietinė Lietuva yra įvykęs istoriškas -- politinis faktas" ir kad lietuvių tautos likimas yra priverstinai pririštas prie kitų sovietų tautų likimo.

Tačiau vienas dalykas -- komunistinės propagandos teigimai sovietinėje spaudoje, o visai kitas -- panašių teigimų dėstymas ALTO Vykdomojo Komiteto sekretoriaus redaguojamoje "Naujienose".

Tuo labiau, kad tos "Istorijos be pagražinimų" autorius savo pasakojimų pabaigoje gan nedviprasmiškai iškelia ir pačio. ALT ligšiojinių pažiūrų į sovietinę Lietuvą revizijos klausimą. Jis teigia kad ALT vienintelės (sic!) likusios lietuviškos institucijos, simbolizuojančios Vasario 16-os Deklaracijos paskelbtus demokratinius idealus, pažiūras į sovietinę Lietuvą įtaigoja Amerikos ir Sovietų Sąjungos šaltasis karas. Ir todėl ALT "negalėjo kitaip žiūrėti į sovietinę Lietuvą, kaip tik šaltojo karo akimis".

Čia "Istorija be pagražinimų" staiga nutrūksta. Ir jos autoriaus iškeltas klausimas liko neat-sakytas. Tai kokios gi turėtų būti ALT pažiūros į sovietinę Lietuvą? Kaip Justo Paleckio?

Nors savo pasakojimus ir samprotavimus Dr. P. Ancevičius vadina "istorija be pagražinimų", joje yra stiprių pažymių to talento, kurį anglų rašytojas George Orwell savo romane "1948

(Nukelta į 5 psl.)

Kandidatas į Naujienų redaktorius?...

SOCIALINIS DRAUDIMAS (6)

Visais šio skyriaus reikalais laiškų prašom adresuoti: Dirva, Socialinis skyrius, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

J. ŠOLIŪNAS

PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI PENSIJAI GAUTI

Tam tikra prasme Amerikos socialinį draudimą galima apibūdinti lietuviškąja patarle: kaip pasiklosi, taip išmiegosi.

Jeigu kituose kraštuose socialinio draudimo pensijos labai dažnai išmokamos visiems, kurie yra reikalingi pinigines paramos, neretai visai neatsižvelgiant į darbininko išdirbtą laiką

bei įmokėtus mokesčius, tai Amerikoje socialinio draudimo pensijas gali gauti tik darbininkas, Pasenęs, arba nesveikas. Čia asmens turtingumas ar elgetiška būklė įtakos neturi. Amerikoje socialinio draudimo pensijos išmokamos lygiai turtingiems bankininkams ir gatvės valkatoms.

Tat kas lemia socialinio draudimo pensijos gavimą? Trumpai atsakant -- darbas.

PASAKA APIE VIENĄ...

(Atkelta iš 4 psl.)

metais" apibūdino kaip dvigubą galvą. Tai yra sugebėjimas aukštyn kojom apversti žodžius ir faktus. Visų pirma, ne istorijos eiga nulėmė dabartinę sovietų okupuotos Lietuvos likimą, bet brutali sovietų raudonosios armijos jėga. Ir antra, netiesa, kad ALT pažiūrą į sovietinę Lietuvą įtaigoja Amerikos ir Sovietų Sąjungos šaltasis karas. Kai ALT prieš 20 metų stoji ginti sovietų jėga pagrobto Lietuvos nepriklausomybės koncepciją, JAV ne tik nebuvo šaltajame kare su sovietais, bet greitai tapo jų sąjungininku karštajame kare su hitleriniu Reichu. Šiuo atžvilgiu greičiau būtų galima kalbėti apie ALT įteigimus JAV vyriausybei, kad ši nepripažintų sovietinės Lietuvos, kaip įvykusio istoriško -- politinio fakto, o ne apie Amerikos -- Sovietų Sąjungos šaltojo karo įtaigą ALT nusistatymui Lietuvos nepriklausomybės reikalui.

Kai A. Šalčius "Darbe" paskelbė savo revizionistines pažiūras, tuoj griausmingai sugriauzdė "Kelių" ir "Naujienų" perkūnai. A. Šalčius buvo visuotinai pasmerktas ir ekskomunikuotas. Dr. P. Ancevičiui savo revizionistinius įteigimus paskelbus "Naujienose" tuo tarpu viešpatauja tyla. Nežinia, gal čia kokios įtaigos turi prieš metus laiko New Yorke nugirstas gandas, kad Dr. P. Grigaitis numatęs pasitraukti nuo "Naujienų" redagavimo ir naujuoju redaktoriumi žadėjęs kviesi Dr. P. Ancevičių. Bet tuo atveju, kaip prancūzų diplomatas Ph. Berthelot šveitai diplomatiškai išsireiškė: -- "La situation n'est pas sans inspirer quelque inquiétude". Atseit, padėtis nėra tokia, kuri nesukeltų tam tikro nerimo. Iš tikro, būtų apgailestina, jei dabartinė "Naujienų" aiški ir tvirta pažiūra į Kapsuko - Angariečio sovietinės Lietuvos politinę koncepciją staugia atsidurtų revizijos pavojuje paleckinio istorijos eigos išjautimo dvasioje.

Šiandien ir rytoj

★★★

Po pralaimėjimo 1959 m. rinkimuose, anglų darbiečių (socialistų) partijoje įsiviešpatavo "revizionistinės" nuotaikos. Jų šalininkai yra nuomonės, kad atėjo laikas keisti darbiečių partijos programą, pagrindinę kryptį ir net partijos vardą. Anot jų, pertekliu gyvenančio visuomenės, kaip Anglijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir kitur, socialistų partija neburi jokios vilties paimti valdžią į savo rankas, nes darbininkai nebepasiruošę palaikyti socialistų "revoliucinės" programos.

Pats Richard Crossman, anglų darbiečių partijos prezidentas, pasikalbėjęs su prancūzų laikraštininku pripažino, kad tokie pakeitimai socialistų partijoje reikalingi ir, jei jis dar priešinasi "revizionistams", tai tik dėl tų pakeitimų formos.

"Aš esu įsitikinęs, sako Crossman, kad senasis marksistinis kapitalizmo analizė turi būti iš pagrindų peržiūrėta. Reikia naujos kritikos moderniam kapitalizmui, ant kurios galėtume sukurti savo teoriją ir veiklą. Taktika, kurią anksčiau naudojome siekdami valdžios, turi būti iš pagrindų pakeista. Mūsų organizacijos schemas pasenusios. Kapitalizmas taip transformavosi, kad nebeįmanoma pramatyti krizę, kuri leistų mums sudaryti grynai socialistinę vyriausybę.

"Gerai žinau, kad socialistų partijoms reikia reformos tai, kad Anglijoje, Vokietijoje ir kituose kraštuose, socialistų partija jau nepajėgia sumobilizuoti visuomenės opinijos savo atgyvenusiai programai. Kai dar 1945 m. ne tik socialistai, bet ir dešinėsios partijos pabrėžė nuosavybės nacionalizavimo svarbą, šiandien tas nebeaktualu. Žmonėse prieš šią idėją atsirado reakcija, dalinai dėl privatinės nuosavybės gerbuojo išsivystymo. Kaip tik dėl tos priežasties mes pralaimėjome trejus rinkimus Anglijoje. Kaip tik dėl tos priežasties Vokietijos socialdemokratų partija pakeitė socializmo pagrindinę tezę ir šiuo metu transformuojasi į partiją, kuri prilygs Amerikos demokratams."

bo ketvirčius. Pastebėtina, kad uždarbio suma, uždirbus virš 50,00 per vieną ketvirtį, visai nesvarbu. Vistik gaunamas tik vienas darbo ketvirtis už kiekvieną trijų mėnesių laikotarpį.

Tie asmenys, kurie verčiasi nuosava prekyba (self-employed) gali gauti už metus kreditą tik tada, jeigu turi bent 400,00 dol. gryno metinio pelno. Ir už tą pelną užmoka socialinio draudimo mokesčius. Nuosava prekyba besiverčią asmenys, už vieno metų darbą mažiau negu 4 metinių darbo ketvirčių gauti negali, nes jie už savo nuosavą prekybą socialinio draudimo mokesčius moka tik gale metų.

KIEK MAN PRIKLAUSO?

Labai dažnai tenka girdėti tokį klausimą: girdi, išdirbau jau dešimt metų ir noriu žinoti, kiek gausiu pensijos. Užtat būtina pabrėžti, kad darbo ketvirčių skaičius nieko bendro neturi su pensijos didumu. Metinių darbo ketvirčių skaičius tik įgalina asmenį gauti teisę į pensiją, bet jokiu būdu nenusako ir neapibrėžia jo pensijos dydžio.

Pensijai didumas priklauso nuo įmokėtų mokesčių didumo. Ometiniai darbo ketvirčiai nusako ar asmuo iš viso turi teisę tą pensiją gauti.

Dabar kyla klausimas, kiek asmuo turi turėti tų metinių darbo ketvirčių, kad įsigytų teisę į pensiją? Atsakymas trumpas: metinių darbo ketvirčių skaičius reikalingas priklausomai nuo asmens amžiaus. Sakykime, pagal naujausius pakeitimus, asmenys, sulaukę pensinio amžiaus arba mirę prieš 1957 metus, turi teisę į pensiją, jei turi bent 6 metinius darbo ketvirčius. Ši met, kurie sulaukę pensinio amžiaus arba mirę, turi turėti bent 12 m. darbo ketvirčių kad turėtų teisę į pensiją. O visi darbininkai, kurie sulauks pensinio amžiaus arba mirs po 1980 turės teisę į pensiją tik kai užsidirbs bent 40 m. darbo ketvirčių.

Žodžiu, šis metinių darbo ketvirčių skaičius reikalingas nėra visiems vienodas. Jis bus visiems vienodas tik po 1980 m. Iki to laiko, kiek kam reikia turėti darbo ketvirčių, priklauso nuo amžiaus. Tai galima sužinoti iš lentelės, kuri buvo atspausdinta pereinamojo socialinio skyriaus.

SKIRTINGI APDRAUDIMAI

Noriu vieną pastabą padaryti dėl esamų dviejų skirtingų apsidraudimų. Skaitytojai, kurie kreipsis į vietines socialinio skyriaus įstaigas pensijų reikalais, dažnai išgirs minint duterminus: pilnai apsidraudęs (fully insured) ir dalinai apsidraudęs (currently insured) darbininkas.

Ką tai reiškia? Pilnai apsidraudusiu darbininku laikomas tas asmuo, kuris sulaukęs pensinio amžiaus arba mirdamas, turėjo tik 6 metinius darbo ketvirčius iš paskutiniųjų 13 dirbtų metinių darbo laikotarpių (darbo laikotarpiai čia suprantamas vienas trijų mėnesių periodas).

Asmuo, pilnai apsidraudęs, visuomet turi teisę į pensiją. Taip pat turi teisę į pensiją ir jo giminės (žmona, vaikai, našlė). Tačiau dalinai apsidraudęs darbininkas bei jo giminės turi teisę tik į tam tikrą rūšį pensiją. Kokios tos rūšys -- kalbėsime vėliau.

Tenka pastebėti, kad nedarbingumo pensijai gauti metinių darbo ketvirčių skaičius reikalingas yra visiškai skirtingas. Apie jį aiškinsimės tada, kai kalbėsime apie nedarbingumo pensijas.

Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos valdyba. Iš kairės: dr. J. Valaitis -- mokslinės programos vedėjas, dr. Br. Gažiūnas -- išdinininkas, dr. M. Budrienė -- sekretorė, dr. K. Balukas -- pirmininkas, prof. J. Meškauskas -- direktorius. Nuotraukoje trūksta vicepirmininko dr. J. Paukščio, V. Noreikos nuotrauka

Gydytojai į talką informaciniam leidiniui apie Lietuvą išleisti

(Iš Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos veiklos)

Lietuviai gydytojai rūpinasi ne vien tik žmonių sveikata bei savo profesija, bet kreipia didelį dėmesį ir į mūsų lietuviškos kultūros reikalus. Štai, Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija suskato išleisti anglų kalba informacinį leidinį apie Lietuvą. Pradiniam leidinio paruošimo darbui nutarta skirti \$1000 sumą.

Leidinio apimtis kol kas dar nėra numatyta. Neapspręstas ir turinys. Leidinio reikalais tariamasi su Lietuvos konsulu dr. P. Daužvardžiu. Greičiausiai šio informacinio leidinio įgyvendinimui bus sudaryta specialioji komisija.

Apie reikalingumą tokio pobūdžio leidinio netenka ir kalbėti. Jis būtinas ir reikia tik pasveikinti lietuvių gydytojus už parodytą motyvą.

Kitas tos pačios draugijos sumanymas yra kas trys mėnesiai išleisti lietuvių gydytojų biuletinį. Juo bus siekiama palaikyti glaudesnę ryšį tarp Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos skyrių ir pavienių, plačiame pasaulyje išsiblaškiusių lietuvių gydytojų. Biuletinyje bus skelbiami lietuvių gydytojų profesiniai laimėjimai, jų socialinė veikla bei moksliniai referatai, studijos. Nebus užmirštas ir lietuvių išlaikymas, kova už Lietuvos išlaisvinimą ir kiti pagrindiniai mūsų siekiai.

Biuletenis bus nemažo formato. Jis jau baigiamas spausdinti rinkti ir tikimasi, kad spės pasirodyti iki spalio 16 d. Tą dieną Chicagoje, Pick-Congress viešbutyje, rengiama Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos Diena. Programą sudarys narių susirinkimas, paskaitos, ir dr. J. Šliupo 100 metų gimimo minėjimas. Vėliau seks bendra vakarienė su menine programa ir šokiais.

Tenka pastebėti, kad greita gydytojų draugijos pa-

vyzdingai ir gyvai veikia pagalbinis moterų vienetas. Jis talkininkauja pačiai draugijai. Kartu rengia visuomenei paskaitas, pöbuvius, rūpinasi šalpa ir mėsiai prisideda prie kitų bendrinių uždavinių sprendimo. Vieneto pastangomis Cook

County ligoninėje įsteigtas lietuviškų knygų knygynėlis, kuriuo su džiaugsmu pasinaudoja ligoninėje esantys nemazas skaičius lietuvių. Šiuo metu vieneto narės rūpinasi dar vieno knygynėlio įsteigimu kitoje Chicago ligoninėje.

ptr.

Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija kasmet pagerbia lietuvių gydytojus, išdirbusius savo profesijoje 25 metus. Nuotraukoje prof. J. Meškauskas įteikia specialų diplomą dr. V. Tumasoniui, Greta stovi dr. E. Milienė, Toliau matosi dr. Budriai ir dr. Šalomsas, V. Noreikos nuotrauka

Detroito lietuvių žinios

MENO ŠVENTĖ

Spalio 1 d. Detroito meno muziejaus salėje, smuikininkas Iz. Vasilūnas davė smulko koncertą. Pianu akompanavo jo dukrelė Rasa.

Smuikininkas išpildė šiuos kūrinus: Giuseppe Tartini Sonata G Moll, susidedančią iš keturių dalių (tempo modernato quasi andantino, allegro con fuoco, largo, allegro comodo), Ernest Chausson Poemą op. 25, Julius Gaidelio Lietuvišką šokį, susidedantį iš dviejų dalių (malda, pavasario šokis), Christian Sinding Sluota op. 10, susidedantį iš trijų dalių (presto, adagio, tempo giusto).

Šis koncertas, kurį organizavo L.T.S. Detroito skyrius, tikrai galima pavadinti meno švente, nes smuikininkas Iz. Vasilūnas tiek techniškai, tiek giliu įsijautimu ir interpretacija, yra pasiekęs didelės meno aukštumos. Jo valdomas griežtyklis, atrodo, nė per plaukelį nenukrypsta į šalį, o slenka, šokinėja, skraiduoja, tartum magiko lazdelė, užburdama klausytoją. Pačiu pirminiu griežtyklio patraukimu klausytojas buvo "pagautas" ir, lyg prirakintas, veik išstisęs dvi valandas, niekur nenukreipdamas žvilgsnio, išsėdėjo kėdėje.

Smuikininko Iz. Vasilūno išgauti iš keturių smulko stygų garsai priminė ir lakšutės suokimą, ir kregždutės švytavimą, ir nuskriaustosios raudą, ir šventojo maldą, ir besianti-

ga gal per stipriai buvo paspausta.

Rasa Vasyliūnaitė pradžioje jautėsi kiek nedrąsiai. Vėliau įsiviršino ir pasirodė verta būti tēvo palydove.

Buvom supažindinti ir su šių dienų, moderniąja kompozicija, kuri, kaip ir modernieji paveiks-lai, sunkoka apibūdinti. Nors techniškas išpildymas labai puikus, bet tie disonansai ir ritmas nesiderina su klausančiojo alsavimo ir širdies ritmu, o gal atvirkščiai: klausytojo alsavimo ir širdies plakimo ritmas nesiderina su modernizmo ritmu?

Bendrai, koncertas buvo aukšto lygio ir jo tikslas kilmus, bet auditorija galėjo žymiai gausėnė būti.

Tenka apgailestauti, kad Šv. Antano parapijos klebonas kun. V. Stanevičius neleidė smuikininkui Iz. Vasilūnui pavirkyti savo smulko bažnyčioje sumos metu.

K. Jurgutis

Dirvos Nr. 115 įdėtoje korespondencijoje apie Iz. Vasyliūno koncertą, išbrovė klaidą. Buvo atspausdinta jog Dr. Eug. Gurskytė -Pauženė paaukojo 10 dol., o turėjo būti - 20 dolerių. Ta pačia proga norim dar papildyti, jog lietuvių gėlininkė p. Dambrauskienė, paaukojo rožių puokštę, kuri buvo įteikta smuikininkui. Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba už auką širdingai dėkoja.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Cleveland Loans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US
HELP
YOU

70 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

FILATELIJOS KAMPELIS

(11)

ANT. BERNOTAS

GRAIKIJA,

Ši tradicinė olimpinė žaidimų šalis, Pasaulinės Olimpiados proga, išleido 11 pašto ženklų seriją. Ženkluose tarp kitko matome olimpinės ugnies uždegimo ceremoniją, teisėjus, įvairius žaidėjus ir laimėtojų vainikavimą.

Ženkla dailininko piešti tokiu būdu, kaip tai matome senovinėse graikų dailininkų vazose, šventyklų sienose bei jų skulptorių kūrinuose. Prisilaikyti ir tų pačių spalvų. Pvz., kūnai visur kavinės spalvos.

Nesulaukime čia nedavę šios puikios serijos 4,50 drachmų pašto ženklo, kuriame pavaizduoti trys bėgikai.

KINIJA

(tautinė) išleido 4 pašto ženklų seriją su senovės kinų dailininkų kūrinių reprodukcijomis. Pašto

ženkluose yra: \$ 1,00 -- Wei Yen piešinys "Du raiteliai", \$1,40 -- Han Kan piešinys "Du arkliai ir jaunikis", \$1,60 -- Hsiao Yung piešinys "Gėlės ir paukščiai" ir \$2,00 -- Monk Hui Ch'ung piešinys "Mandarino antys rudenį upelyje".

Visi ženklai spausdinti foto-graviūros būdu keliomis spalvomis ir, kiek tai įmanoma, stengiasi perduoti originalų spalvos. Kaip žinia, senovės kinų ir japonų dailininkų kūriniai pasižymi nepaprastu švelnumu, spalvų minkštumu ir originaliu suderinimu.

VIRŠUJE: Vysk. Valančiaus li-tuanistinės mokyklos Clevelande mokiniai su mokyklos vedėju Gailiu (dešinėje) ir mokytojais. V. Plidžinsko nuotrauka

apsuptas storomis mūro sienomis ir turi daug senovės architektūrinių paminklų.

Pašto ženkle matome Koutou-bi bokštą -- miesto pasididžiavimą, išlikusį iš XII amž., apsuptą palmių sodų. Tolumoje -- Atlaso kalnų virtinė.

NEPALAS

(Azijos valstybė Himalajų kalnuose tarp Indijos ir Tibeto) išleido 2 pašto ženklus. 10 pice ženkle yra Everesto kalnas, o 1 rupijos ženkle -- karalius Mahendra Bir Bikram.

Čia matome 10 pice ženklą su Everesto kalnu (kampe karaliaus atvaizdas). Everesto kalnas (angl. Mount Everest, tibetiečių kalboje Džamolungma) yra pats aukščiausias pasaulio kalnas, siekiantis iki 29,002 pėdų arba 8845 metrų aukščio. Jis guli Nepalo ir Tibeto pasienyje. Kalnas vardą gavo nuo anglų generolo Sir George Everesto, kuris pirmas jį pradėjo tyrinėti.

Kalnas apsuptas kitų aukštų kalnų ir yra beveik neprieinamas. Nuo 1921 m. nuolat buvo ruošiamos ekspedicijos kalno viršūnei pasiekti, bet jos baigėsi nesėkme, ir daug gerų alpinistų žuvo. Tik 1953 m. anglų pulk. J. Hunt ekspedicijos dalyviai, naujajelandietis E. P. Hillary ir nepalietis Bothia Tenzing Norkey, nugalėję visus sunkumus, pasiekė pietinę

Kiti rašo:

LIETUVĖS PATIRTIS MASKVOJE

Drauge atspausiti Elzbitos Raudienės, iš Chicago, pasakojimai apie Maskvą. Ji ten išbuvo 13 d. Buvo nuvažiavusi savo sėters aplankyti.

Drauge rašoma:

"Leningrade išbuvo dvi dienas, o Maskvoje 11 dienų. Jai teko aplankyti ir eilę rusų šeimų. Komunistų aukštesni valdininkai gyvena gerai, bet šiaip viename kambaryje guli ir valgo po keturis ir daugiau žmonių. Vienoje vietoje, kur ji lankėsi, net penkios šeimos naudojosi viena virtuve. Žmonėms taip nesąvietų kur gyventi, kad daugelis prisiglaudę rūsyse.

Vis dėlto vyksta statybos ir tikimasi iš rusų žmones į butus iškelti. Su valgiu ir drabužiais jau kiek lengviau, bet labai brangu ir sunkiai įperkama. Kas tik neįstengia nuomos išmokėti, padea iškaubą, kad tas butas bus išnuomojamas. Kiekviena šeima privalo turėti Lenino paveikslą, savo bute.

Šiokia tokia paguoda yra pensijos, bet daugelis iš jų išgyventi negali. Laisviau pasakotis žmonės prisibijo.

UŽ VIEŠBUTĮ -- 30 DOL. DIENAI

Raudonienė gyveno viešbučiuose. Kelionė lėktuvu į abi puses -- 865 dol., viešbutis su valgiu kainavo 30 dolerių dienai. Viešbuty gaudavo automobilį su palydovu pavažiuoti aplankyti norimų vietų. Galima gauti dienai.

Būdamas Maskvoje aplankė lietuvių paviljoną parodoj. Daugiausia ten paveikslai -- vaizdai, kokie javai auginami, kaip žmonės dėvi ir t.t. Lietuvių paviljone užstatė plokštelę "Subatos vaka-

kalno viršūnės smailumą (South Peak).

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

Š. m. rugsėjo 28 d. išleido 4 c. p. ž. 100 metų sukakčiai paminėti, kai tarp JAV ir Japonijos buvo užmegzti pirmieji santykiai. Pašto ženkle -- obeliskas ir žydinti vyšnios šaka.

Spalio 4 d. išleistas 4 c. p. ž. su neseniai mirusio senatoriaus Robert A. Tafto atvaizdu.

Spalio 8 d. "Laisvės kovotojų" serijoje išleisti 4 ir 8 centų p. ž. su Ignaco Paderevskio atvaizdu. Paderevskis (1860 - 1941), politikas ir kompozitorius, buvo Lenkijos steigiamojo seimo pirminku 1919, I-jo karo metais pasižymėjo kovoje dėl Lenkijos valstybės atstatymo.

Spalio 15 d. Tautinės Automobilų Parodos Detroito atidarymo proga išleistas 4 c. p. ž. su automobilio vairu ir dviem žemės pusrutuliais už jo ("Wheels of Freedom").

ATSAKYMAI Į LAIŠKUS

Mr. William F. Laukaitis, Postmaster, Baltimore, Md. Ačiū už prisiųstą pirmos dienos voką su Francis Scott Key pašto ženklu.

Mr. E. Spalvins, M. D., Marcy N. Y. Atsakymą, kur galėtumėte gauti Lietuvos pašto ženklų, petrukus gausite.

vą, tuojau užsiregistruoti Amerikos konsulate, pranešdama kokiam viešbuty ir kiek ilgai bus... Būdamas Leningrade nuvyko prie Šv. Kotrynos bažnyčios. Ji uždaryta, tik prie jos pardavinėja vaisius.

Raudonienė norėjo nuvažiuoti į Lietuvą, prašėsi, bet iš Rusijos jai neleido.

Rusijoje gyvenantieji laukia siuntinių iš Amerikos. Daugiausia nori medžiagų kostiumams. Medžiagas galima lengviau ir pelningiau parduoti."

NELEIDO VAŽIUOTI Į LIETUVĄ

Būdamas Rusijoje lankytojas jaučia baimę. Nuvykusi į Mask-

ELECT

HARRY J. PEKAREK
COUNTY TREASURERHONEST - HAS THE ABILITY AND
WELL QUALIFIED REPUBLICAN

General election November 8, 1960

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS
BŪTINAI
REIKIA

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai padarykit: pasirūpinkit, kad jie gautų DIRVĄ!

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐už 6 mėnesius — \$4.00 ☐už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos Moterų pagalbinio vieneto valdyba: Sėdi iš kairės: I. Zibienė -- išdininkė, A. Lipskienė -- pirmininkė, Stovi: Vileišienė -- korespondencijos sekretorė, V. Tumasonienė -- vicepirmininkė, B. Čiurienė -- ryšininkė, D. Bobelienė -- sekretorė.

V. Noreikos nuotrauka

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Sekmadienį, spalio 16 d., 6 val. vakare, Lietuvių salėje bus rodomi du lietuviški filmai, nesenai paruošti, niekad dar nematyti Clevelando lietuvių kolonijoj.

(1) TREMTIES MOKYKLA — VASARIO 16 GIMNAZIJA Vakarų Vokietijoje. Gimnazija yra daugiausia išlaikoma Amerikos lietuvių aukomis. Jūs susipažinsit su gimnazijos įsikūrimo raida, su ekonomine padėtimi, matysit mokinius dirbant, mokantis, žaidžiant, — parke, klasėje, bendrabučiuose, valgykloje. Matysit kaip gimnazija tikrai atlieka pavyzdinę lietuvių išlaikymo darbą.

Filmas yra garsinis: jūs girdėsite gimnazijos chorą, girdėsite kalbant Vyskupą Vincentą Padolskį, gimnazijos mokytojus.

(2) LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA. Filmas atsidaro žiloje Lietuvos

senovėje. Nuotraukomis ir brėžiniais vaizduojama valstybės kūrimosi raida, senovė, Lietuvos didybė viduramžyje. Matysite Lietuvos klestėjimą nepriklausomybės metais, matysit lietuvių jaunimo sportinius laimėjimus. Rodoma Pasaulio Lietuvių Tautinė Olimpijada Kaune 1938, ir Europos krepšinio pirmenybės Kaune 1939. Matysit Amerikos lietuvių sportininkus išgarsinusius Lietuvos vardą sporto pasaulyje. Matysit Lietuvos vaizdus.

Filmas garsinis: girdėsite Br. Jonušo muziką, girdėsite autentiškus prezidento Antano Smetonos žodžius, girdėsite Lietuvos Himną.

Abu filmai lietuvių kolonijose eina su dideliu pasisekimu. Įdomūs pamatyti suaugusiems ir jaunimui. Abu filmai tesiasi pusantros valandos. Neapsivilsite! Pasirūpinkite įėjimu prieš prasidedant seansui — nuo 5 val. vak.

• Pramoginis čiuurlionių oktetas žada atlikti plačią lengvos muzikos programą šeštadienį, spalio 15 d., Lietuvių salėje.

Okteto vadovas R. Babickas ir visi 8 vyrai parodys savo ilgo ir atkaklaus darbo vaisius. Tiesa, tokią kūrįboje yra pavojaus pakrikti. Aplamai, atskiriant lengvoje muzikoje specialius aspektus, pav. liaudies dainų bei dainuškų, šokių, operečių, kupletų, dažnai pasigendame planingumo tokiuose mažose sudėties ansambliuose — kvartetuose, oktetuose ir kitokiuose. Ir blogiau, kai repertuaro ribos siaurėja, nurieda skonis ir stilius iki pigaus kabaretinio vulgarumo arba džazo, taikomo jau nebe koncertams, bet šokiams. Tuo tarpu šiandien pasirinkimas yra didelis iš vertingų šėdevių.

Tad žinodami šito oktetą polinkius bei bendrą kryptį, laukiame, kad koncertas iškels klausytojų samonėje taurių pasigėrėjimo jausmų. Juk geri norai veda ne tik pirmyn, bet ir aukštyn.

Pranešėjas — Z. Peckus. Pradžią 6 val. vak.

Bilietai — nuo 5 val. prie įėjimo.

• Ramovėnų žinai. Spalio 16 d., sekmadienį, 11 val. 30 min. Šv. Jurgio parapijos salėje, šaukiamas informacinis, visuotinis Ramovės narių susirinkimas. Visų narių prašoma dalyvauti.

• Juozas Stempušis atsigulė į Lutheran Hospital operacijai.

• Šį sekmadienį, spalio 16 d., 3 val. po pietų, Čiuurlionių Ansamblio namuose, įvyks visuotinis Clevelando Lietuvių Sporto Klubu žaibo susirinkimas.

Susirinkimo programoje numatyta:

10-jų Sportinių žaidynių nugalėtojų apdovanojimas. Iškilėnių praėjusio sezono sportininkų atžymėjimas.

Ateinančio sezono veiklos gairių aptarimas.

Klubo atstovų į visuotiną sportininkų suvažiavimą New York'e rinkimas.

Einamieji reikalai. Po susirinkimo bus trumpa meninė programėlė, atliktą pačių sportininkų ir kuklios vaišės.

Visiems nariams dalyvavimas būtinas. Sportininkų tėvai bei sporto reikalais besidominti visuomenė kviečiami gausiai šiam susirinkime dalyvauti.

Labai prieinama kaina, geras namas

Šv. Kazimiero parapijos rajone. 4 k., vienos šeimos. Gaso šildymas. Kilimai. 4 k. baldai. Apsauginės užuolaidos. Kaina greitam pardavimui. Šaukti CE 1-7834.

Pasirinkit gerus namus 3 miegamųjų namas netoli Naujos parapijos. Garažas. Labai gražus ir didelis sklypas.

Wikliffe. visai naujas, 3 miegamųjų plytinis namas. Viskas vienam aukšte.

Dviejų šeimų netoli Naujos parapijos.

Į pietus nuo Euclid 3 miegamieji. Viskas vienam aukšte.

Naujas apartamentas 10 šeimų, 14,000 pajamų per metus.

Parduodama krautuvė, duodanti \$1000.00 per savaitę pajamų.

Norintieji pirkti ar parduoti prašomi paskambinti: IV 1-6561 arba MU 1-2154 EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 gt.

Praeitą šeštadienį Clevelande, Šv. Jurgio parapijos salėje, įvyko BALFo 15 metų sukakties minėjimas. Nuotraukoje dalis svečių prie vaišių stalų.

V. Pliodžinsko nuotrauka

SPORTO DIENOS

CHICAGOS LFK LITUANICA su Schwaben sužaidė lygiomis. Rungtynių pasekmė 3:3 (3:2). Pirmąjį įvartį įmušė R. Jenigas. Deja, į savo vartus, Nespėjus atsigausti po savižudžio įvarčio, Schwaben įsodino ir antrą. Tokia nevykusi pradžia gerokai prislėgė gausius žiūrovus. Jų buvo netoli šešių šimtų. Daugiausiai lietuviai, Lituanicos gerbėjai.

Nežiūrint pradinės nesėkmės, vėliau Lituanica išlygino ir net persivėrė savo naudai. Įvartius pelnė H. Jenigas (atitaisė brolio klaidą), J. Bavarskas ir M. Mikalauskas.

Antras kėlinys Lituanica ir Fortuna dalinasi paskutinėmis vietomis. Abi turi lygiai po 8 taškus. Abi komandos kabo kaip ant plauko. Menkai kuo geresnė Green Whites ir Eagles padėtis. Pirmoji turi 10, o antroji 9 taškus. Dvi iš šių keturių komandų turės atsiveikinti su Major divizione, Nesinorėtų, kad tokio likimo susilauktų mūsų šienė Lituanica. Sekmės!

LIETUVIŠKI GARSINIAI FILMAI "Lietuva - Europos nugalėtojas" ir "Tremties mokykla" Chicagoje bus rodomi lapkričio 12 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Seansą rengia Chicago LSK Aras.

CHICAGOS MIESTO lietuvių krepšinio pirmenybės įvyks lapkričio 19 - 20 d.d. Foster parko sporto salėje, 1440 W. 84 Street. Pirmenybių nugalėtojui skiriama Lietuvos konsulo dr. P. Daužvardžio pereinamoji dovana. Šių metų pirmenybes rengia LSK Aras. Dalyviai prašomi registruotis iki lapkričio 6 d. Šiuo adresu: A. Nausėda, 6636 So. Talman, Telefonas PR 8-6849.

Pirmenybių proga, lapkričio 19 d., šeštadienį, Pakšto svetainėje, 2801 W. 38 Street, rengiamas pobūvis.

Šią VASARĄ iš Lietuvos atvykę Irena Kaušaitė ir Rimas Vaičaitis jau įsijungė ir į amerikiečių sportininkų tarpą. Chicagoje įvykusiose pirmenybėse, 6 mylių ėjime, R. Vaičaitis laimėjo antrą vietą.

I. Kaušaitė pradėjo greitojo čiuožimo treniruotes. Jos vyksta Wisconsin valstybėje. Tolimas kelias. Lapkričio mėnesį, atrodo, susidarys sąlygos treniuotis pačiame Chicago mieste.

Plačiau apie tuos sportininkus

Išnuomojamas butas iš 5 didelių kambarių. Teirautis telefonu PO 1-3508.

506 E. 125 St., Cleveland 8, Ohio. (119)

• Išnuomojamas kambarys su maistu (80-toje gatvėje). Teirautis: UT 1-6642. (120)

Į BALFo minėjimą atvykęs pirm. kan. J. Končius, sveikina meninės programos išpildytojus N. Braziulienę ir J. Kazėną. Nuotraukoje iš kairės: BALFo pirm. kan. J. Končius, Nora Braziulienė, Lietuvių Salės direktorius Aleksas Banys ir Julius Kazėnas.

V. Pliodžinsko nuotrauka

bus kitame "Sporto Dienų" skyriuje.

padidino spartą ir jiems pavyko išlyginti.

Ptr.

LIETUVOJE IR KITUR

LIETUVOS stalo teniso pirmenybėse pirmą vietą iškovojo vyrų vienetė A. Saunoris ir moterų -- L. Balaišytė.

KANADOS futbolo rinktinė, kuri šiuo metu lankosi Rusijoje, pralošė Leningrado Zenit vienuiolikei 4:1. Zenit komandos treneris pareiškė, kad jo komandos žaidėjai atsilygins už pralošimą rungtynių, kada jie lankėsi Kanadoje.

EUROPOS Taurės futbolturnyre Varšavos Legia pralošė Danijos Aarhus vienuiolikei 0:3.

ŠVEICARIJOS FC Zurich vienuiolike sužaidė lygiomis su Real Madrid (3:3). Pirmame kėlinyje šveicarai vedė 3:1, bet antrame kėlinyje Real Madrid vienuiolike

• Specialus Lituanus žurnalo numeris jau pasirodė ir dabar siuntinėjamas skaitytojams. Jungtinis antros ir trečios šių metų laidos numeris pašvęstas ryškinti įvairius sovietų okupacijos aspektus. Šiame numeryje paliečiama rezistencija, deportacijos, religijos persekiojimas, sovietų bandymai pateisinti okupaciją, dabartinis jaunimas, kūrybiniai bandymai ir eilė kitų momentų. Leidinys iliustruotas tėvynėje gyvenančių menininkų reprodukcijomis. Norintieji šį specialų numerį įsigyti, gali kreiptis į leidėjus (916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.). Kaina: vienas doleris.

LIETUVIŲ KLUBAS
ir
SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE!

SPALIO 16 D. 6 v. v.

Lietuvių salėje bus rodomi lietuviški
dokumentiniai garsiniai filmai,
paruošti Povilo Jasiukonio

1. LIETUVA - EUROPOS
NUGALĖTOJA
2. TREMTIES MOKYKLA

Seansą rengia L.T.S-gos Clevelando skyrius

GERESNIŲ Namų Statytojai
pasirenka MONCRIEF
ŠILDYMA ir ORO VENTILIACIJA

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

DIRVA

Nr. 118

1960 m. spalio 14 d.

KAS IR KUR?

• Balso direktoriai, advokatai V. Abraitis, S. Briedis ir Ch. Paulis pataisė - papildė Balso įstatus. Naujas projektas išsiuntinėtus Balso direktorius ir būsimiems Dešimtojo Balso Seimo atstovams. Seime, kuris įvyks Chicagoje lapkričio 25-27 dd., šis įstatų projektas turės būti priimtas ir patvirtintas.

• Danutė Statkutė, baigusi Barnard kolegiją Kolumbijos universitete, New Yor-

ke, spalio 9 d. KLM linijos lėktuvu išskrido studijų testų į Ženevą, Šveicariją.

Nors Danutės nuolatinė gyvenamoji vieta yra Venecueloj, o pilietybė Lietuvos, tačiau dėl jos gabumų ir darbštumo moksle, gavo dviems metams amerikiečių stipendiją testų mokslo tarptautiniam vertėjų institute Ženevoj.

• Istorikui Dr. Antanui Kučui spalio 14 d. sueina 60 metų amžiaus. Šiuo metu Dr. A. Kučas profesoriauja Scrantono Universitete, Pa.

• Dr. Petras Žlioba, baigęs studijas Heidelberge, Vokietijoje, spalio 10 d. laivu Hanseatic per New Yorką grįžo į Chicago, kur jis pastoviai mano apsigyventi.

• Adv. V. Abraitis šiomis dienomis Respublikonų Partijos pirmininko sen. Morton pakviestas nacionalinio respublikonų partijos komiteto patarėju lietuvių reikalams.

• Juozas Andrius, Lietuvos kariuomenės pulkininkas, žemėlapių specialistas, dirba Lietuvių Dienų administratorium.

STEMPUŽIENĖ IR BARAS SKRENDA Į P. AMERIKĄ

Aldona Stempužienė ir Stasys Baras ketvirtadienį, spalio 20 iš Clevelando išskrenda į Kolumbiją gastrolėms. Šių meno žmonių organizatorius yra Kolumbijos lietuvių katalikų komiteto pirmininkas kun. Mykolas Tamošiūnas.

Spalio 25 dainininkai koncertuos naujuose Medellino operos rūmuose ir spalio 28 koncertas rengiamas Kolumbijos sostinėje Bogotoje, Colon teatre drauge su valstybiniu simfonijos orkestru. Koncertus globos Kolumbijos Švietimo Ministerija.

Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenė taip pat kviečia dainininkus atvykti ir, jei sąlygos leis, jie ten koncertuos lapkričio 1 - 7 dienomis.

RACINE, Wisc.

DLK Kęstučio šaulių kuopa šiais metais mini veiklos penketį. Tą progą ruošiamas minėjimo balius, kuris įvyks spalio 22 d. Racine, Wis.

Spalio 8 d. Bronės Varakojienės vadovaujama scenos ir dainos mėgėjų grupė iš Chicagos lankėsi Racine, Wis., kur atliko programą TMD-jos ruoštame vakare. Geriausiai pavyko "Piršlybos", — montažinis vaizdelis.

Solistė Aldona Stempužienė

KOLUMBIJOJ PASLAPTINGAI DINGSTA LIETUVIAI

Prieš maždaug penkerius metus, žinomas Medellino mieste prekybininkas Vladas Pacevičius dingio be žinios ir iki šiol apie jo likimą nėra jokios tikros žinios. Žinoma tiek, kad Vladas Pacevičius išvyko kelioms dienoms į Barranguilla užpirkti prekių ir iš ten daugiau nebegrįžo.

Pikti lietuvių paleido paskalas, kad jis pabėgo dėl skolų. Tačiau yra aišku, kad Pacevičius paliko krautuvę su nemaža prekių ir išvykdamas pasiėmė nemažą sumą pinigų. Todėl negali būti kalbos, kad Pacevičius "pabėgo".

Po kelerių metų, jam dingus, pasklido gandas, kad Barranguillioje buvo rastas vieno "misterio" lavonas. Gaila, kad nei mūsų bendruomeninės vadybės, nei mūsų konsulas nesinėmė aiškinti Pacevičiaus dingimo.

Šių metų pradžioje Medellino mieste dingio Stasys Poškus. Apie jį taip pat iki šio laiko jokios tikros žinios nėra. Apie jį taip pat eina įvairūs gandai, kad buvęs rastas gatvėje pusgyvis, kad išėjo iš proto ir pan. Ir šio lietuvių dingimo taip pat niekas nesilima rimtai aiškinti.

plokšte, skirdama mūsų dainoms ištisą pusvalandį ir pertransliuodama iš tos plokštelės net septynias dainas — T. Brazio, C. Sasnausko, J. Gaidelio, V. K. Banaičio ir J. Žilevičiaus kūrinius.

Prieš transliaciją stoties pranešėjas kiekvieną dainą trumpai, bet šiltai apibūdino.

Kai liet. dainų pusvalandis baigėsi, choro dirigentas komp. J. Gaidelis tuoj telefonu paskambino WC RB programų direktoriui, dėkodamas už staigmeną. Programų direktorius ta proga komp. Gaideliui pranešė, kad netrukus bus transliuojamos ir kitos minimos plokštelės dainos, nes tai esąs geras darbas.

Kadangi nėra lengva mums su savo muzika prasiūsti į amerikiečių radijo stotis, ypač į tas, kurios duoda gerą klasikinę ir moderninę muziką, tai šis Bostono liet. mišraus choro laimėjimas yra tikrai džiuginantis. Nuopelnai ir padėka už tai priklauso komp. Jul. Gaideliui ir jo šauniam chorui.

Bostono lietuviai, kurie ta transliacija džiaugiasi, gerai padarytą, paskambindami ar parašydami padėkos atviruką WCRB radijo stočiai.

BALTIMORE

Koncertuos menininkai iš Philadelphijos

Spalio 22 d. Lietuvių sveitinėje LB apylinkės valdybos rengia pobūvį. Iš Philadelphijos atvyksta koncertuoti L. Kaulinio vadovaujamas ansamblis ir Dirvos konkurso laimėtoja smuikinkė Brigita Pumpolytė. Kartu su ansambliu laukiama ir daugiau iš Philadelphijos jaunimo.

Aukštesnieji lituanistiniai kursai

LB apylinkės valdybos iniciatyva Baltimorėje organizuojami aukštesnieji lituanistiniai kursai. Kursų vedėja adv. Dr. Elena Armanienė, kuri iki šių mokslų metų ilgesnį laiką buvo šeštadieninės mokyklos vedėja. Kursai vyks Lietuvių svetainės patalpose. Klausytojai jau registruojasi. Paskaitos prasidės spalio 15 d., šeštadienį.

BOSTON

LIETUVIŲ DAINOS RADIO BANGOM BOSTONE

Žinoma Bostono radijo stotis WCRB, kuri transliuoja tik gerą muziką, pasinaudojo neseniai išleista Bostono liet. mišraus choro

Šimtai naujų skaitytojų pradėjo skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasitelaukit, ar Dirvą skaitytų jūsų pažįstami ir kaimynai. Jei natsiūskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

Korp. Neo-Lithuania filisteriui

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, jo žmonai, seserims ir broliams reiškia širdingą užuojautą

Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris
Chicagoje

Mano jaunų dienų draugui

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

staiga mirus, jo žmonai ELENAI, jo seserims ir broliams su šeimomis reiškia gilią užuojautą

Jonas Našliūnas

Buv. mūsų Sąjungos veikliam nariui, tauriam lietuviui

DR. BRUNO KALVAIČIUI

netikėtai mirus, ALT S-gos Bostono skyrius reiškia nuoširdžiausią užuojautą našlei ELENAI KALVAITYNEI, seseriai ALEI, broliams STASIUI, ANTANUI ir JONUI

ALT S-gos Bostono Sk. Valdyba

Teisių Doktorui

BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, reiškiamo užuojautą ir drauge giliai liūdimė su likusiais: žmona ELENA, broliais ANTANU, JONU, STASIU ir VELBASIŲ šeima

Petras Janulaitis,
Salomėja ir Vytautas Janulaičiai

DR. B. KALVAIČIUI

mirus, gilaus liūdėsio ištiktus, mielą narį ANTANĄ KALVAITĮ ir solistę A. KALVAITYTĘ, nuoširdžiai užjaučiame

Amerikos Lietuvių Tautinės
Chicagos Skyrius

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai ir artimiesiems

Reda ir Romualdas Veitai

DR. B. KALVAIČIUI

mirus, jo seserį ALE KALVAITYTĘ-VELBASIE-NE ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu giliai liūdimė

Bronė Paplėnienė ir dukros

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, žmoną ELENĄ, seserį ALE, brolius STASĮ ir ANTANĄ, su jų šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

Aldona ir Vytautas Končiai

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, žmonai ELENAI ir visiems giminėms, gilią užuojautą reiškia

Bronė ir Juozas Taorai
su šeima